

تست

درس‌نامه‌های این بخش را از
صفحه ۱۳۳ تا صفحه ۱۴۶ بخوانید.

پاسخ تست‌های این بخش را از
صفحه ۹۰ تا صفحه ۱۰۹ بخوانید.

آشنایی با اقتصاد

دولت و اقتصاد

فصل ۱

نیازهای انسان، منابع و امکانات، مسئله اقتصادی و انتخاب

(انسانی قارج ۹۳ و ۹۴ با تغییر)

۱- کدام گزینه مبین پاسخ درست و کامل سؤالات زیر است؟

- (الف) نتیجه منطقی این مطلب کدام است؟ «انسان با برآورده شدن پاره‌ای از نیازهایش احساس بی‌نیازی به او دست نمی‌دهد، بلکه نیازهای تازه‌ای در او شکل می‌گیرد و او با عطش بیشتری در صدد رفع این نیازها برمی‌آید.»
- (ب) چرا انسان باید آن گروه از نیازهای خود را که در اولویت قرار دارند برطرف سازد؟
- (پ) کدام یک از عبارات زیر نادرست است؟

- (۱) (الف) انسان موجودی کمال‌جو است. (ب) زیرا منابع و امکانات محدود قادر به رفع نیازهای نامحدود انسان نیستند. (پ) انسان به خاطر کاربردهای متعدد منابع و امکانات در دسترس خود قادر به استفاده از قابلیت‌های متعدد آنها نیست.
- (۲) (الف) تعداد خیلی از انسان‌ها، کمال‌جو هستند. (ب) چون انسان باید در مورد نحوه استفاده از منابع تصمیم بگیرد و روش معینی را انتخاب کند. (پ) از منابع و امکانات می‌توان به روش‌های گوناگون استفاده کرد.
- (۳) (الف) انسان‌های غیرمسلمان کمال‌جو هستند. (ب) زیرا از منابع و امکانات محدود می‌توان به روش‌های گوناگون استفاده کرد. (پ) نیازهای انسان نامحدود است.
- (۴) (الف) انسان‌های غیردیندار کمال‌جو هستند. (ب) چون در واقع او نمی‌تواند همه خواسته‌هایش را برآورده سازد. (پ) منابع و امکانات موجود محدود است.

(انسانی قارج ۹۸)

۲- معنا و مفهوم اصطلاح «کمیابی» از نظر اقتصاددانان، کدام است؟

- (۱) منابع و امکانات و ثروت‌های طبیعی محدود است - روش‌های استفاده از منابع و امکانات متنوع است.
- (۲) انسان در بهره‌برداری از منابع و امکانات موجود محدودیت دارد - منابع و امکانات موجود محدود است.
- (۳) انسان در بهره‌برداری هم‌زمان از منابع و امکانات محدودیت دارد - منابع و ثروت‌های طبیعی کاربردهای گوناگون دارند.
- (۴) منابع و امکانات موجود امکان مصارف متعدد دارند - با روش‌های مختلفی می‌توان از منابع و امکانات در دسترس استفاده کرد.

۳- عبارت کدام گزینه پاسخ درست پرسش‌های زیر است؟

- (الف) اگر انسان در نیازهای مادی و حیوانی خود متوقف شود
- (ب) پیگیری نیازهای کاذب و یا زیاده‌روی در رفع نیازهای مادی موجب می‌شود.
- (پ) عبارت «زمین‌های کشاورزی را هم می‌توان برای تولید پوشاک به زیر کشت پنبه برد و هم برای تهیه غذا در آن گندم کاشت.» با کدام گزینه در ارتباط است؟
- (۱) (الف) کمال‌جویی به نوعی سیری‌ناپذیری تبدیل می‌شود. (ب) رشد و تعالی انسان، (پ) منابع و امکانات در دسترس انسان محدود است.
- (۲) (الف) کمال‌جویی به نوعی سیری‌ناپذیری تبدیل می‌شود. (ب) توقف یا انحطاط انسان، (پ) انسان در بهره‌برداری از منابع و امکانات محدودیت دارد.
- (۳) (الف) در تحول و رشد انسان اختلال ایجاد می‌شود. (ب) توقف یا انحطاط انسان، (پ) انسان در بهره‌برداری از منابع و امکانات محدودیت دارد.
- (۴) (الف) در تحول و رشد انسان اختلال ایجاد می‌شود. (ب) رشد و تعالی انسان، (پ) منابع و امکانات در دسترس انسان محدود است.

۴- کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) انسان به عنوان جانشین خدا روی زمین اهداف، برنامه‌ها و مأموریت‌هایی از جمله آبادانی زمین و رفع نیازهای خود، خانواده و دیگران را دارد.
- (۲) دانش اقتصاد کمک می‌کند انسان برای رفع نیازها، از منابع و امکانات به نحو صحیح و بهینه استفاده و بهترین‌ها را انتخاب کند.
- (۳) انسان به دنبال احساس نیاز تصمیم می‌گیرد که آن نیاز را برطرف سازد و بعد از رفع نیاز هم احساس رضایت نمی‌کند.
- (۴) نیازهای انسان، محرک فعالیت و تلاش او است.

(کانون فرهنگی آموزش ۹۷)

۵- ذخایر معدنی با وجود در کره زمین به دلیل بسیاری از این ذخایر و نیز دانش فنی بشر، است.

- (۱) کم‌بودن - شناخته‌بودن - نامحدودبودن - نامحدود
- (۲) فراوان‌بودن - شناخته‌بودن - نامحدودبودن - غیر قابل دسترس
- (۳) کم‌بودن - ناشناخته‌بودن - محدودبودن - غیر قابل دسترس
- (۴) فراوان‌بودن - ناشناخته‌بودن - محدودبودن - محدود

۶- کدام گزینه پاسخ صحیح پرسش زیر است و جاهای خالی را به درستی تکمیل می‌کند؟

الف) اولین مرتبه از نیازهای اولیه زندگی است مثل

ب) انسان موجودی است به همین دلیل

پ) دو نکته مهم در ارتباط با منابع و امکانات کدام است؟

۱) الف) مادی - نیاز به غذا و آب سالم، ب) کمال جو - با برآورده شدن پاره‌ای از نیازهایش احساس بی‌نیازی به او دست نمی‌دهد. پ) منابع و امکانات در دسترس انسان محدود است - انسان در بهره‌برداری از این منابع و امکانات محدودیت دارد.

۲) الف) مادی - نیاز به امنیت و سرپناه، ب) محتاط - با برآورده شدن مرتبه‌ای از نیازها احساس بی‌نیازی به او دست می‌دهد. پ) منابع و امکانات در دسترس انسان محدود است - انسان در بهره‌برداری از این منابع و امکانات محدودیت دارد.

۳) الف) معنوی - نیاز به علم، هنر و فرهنگ، ب) کمال جو - با برآورده شدن پاره‌ای از نیازهایش احساس بی‌نیازی به او دست نمی‌دهد. پ) منابع و امکانات در دسترس انسان نامحدود است - از آن‌جا که دانش بشر نامحدود است انسان در بهره‌برداری از این منابع محدودیتی ندارد.

۴) الف) معنوی - نیازهای عاطفی و روحی، ب) محتاط - با برآورده شدن مرتبه‌ای از نیازها احساس بی‌نیازی به او دست می‌دهد. پ) منابع و امکانات در دسترس انسان نامحدود است - از آن‌جا که دانش بشر نامحدود است انسان در بهره‌برداری از این منابع محدودیتی ندارد.

۷- عبارت کدام گزینه مبین پاسخ صحیح پرسش‌های زیر است؟

الف) عبارت کدام گزینه به عقلانیت محدود اشاره می‌کند؟

ب) ملاک بهترین استفاده از منابع و امکانات کدام است؟

پ) عبارت «ممکن است زمین‌های کشاورزی نسبتاً زیادی در اختیار جامعه باشد ولی زمین‌های مرغوبی که بازدهی خوبی دارند و یا زمین‌هایی که نزدیک به محل زندگی و تجمع انسان‌ها قرار دارند محدود است.» با عبارت کدام گزینه در ارتباط است؟

۱) الف) انسان‌هایی که صرفاً نگاهی بلندمدت دارند. ب) با استفاده از این منابع بتوان بیشترین میزان منافع را به دست آورد و سطح بالاتری از رفاه را برای انسان فراهم کرد. پ) انسان در بهره‌برداری از منابع محدودیت دارد.

۲) الف) انسان‌هایی که منافع را صرفاً در منافع مادی و حیوانی محدود می‌کنند. ب) با استفاده از این منابع بتوان بیشترین رضایت را به دست آورد. پ) منابع و امکانات در دسترس انسان محدود است.

۳) الف) انسان‌هایی که در تعیین فهرست کامل هزینه‌ها و ضررها و میزان آن‌ها خطا می‌کنند. ب) با استفاده از این منابع بتوان بیشترین رضایت را به دست آورد. پ) انسان در بهره‌برداری از منابع محدودیت دارد.

۴) الف) فروشنده‌ای که کم‌فروشی و یا از بی‌اطلاعی مشتری سوء استفاده می‌کند. ب) با استفاده از این منابع بتوان بیشترین میزان منافع را به دست آورد و سطح بالاتری از رفاه را برای انسان فراهم کرد. پ) منابع و امکانات در دسترس انسان محدود است.

هزینه فرصت

۸- در عبارت «زمینی را به کشت گندم اختصاص داده‌ایم، در صورتی که می‌توانستیم در آن توت‌فرنگی بکاریم و این محصول را برداشت کنیم.» هزینه فرصت کدام است؟

۱) مقدار گندمی است که به فروش می‌رسانیم.

۲) تفاوت قیمت گندم و توت‌فرنگی است.

۳) میزان محصول توت‌فرنگی که از آن صرف نظر کرده‌ایم.

۴) میزان ضرری که در صورت کاشت گندم به بار می‌آید.

۹- اگر زمینی را به کشت پنبه اختصاص دهیم، عملاً از گندمی که می‌توانستیم از آن برداشت کنیم صرف نظر کرده‌ایم یا اگر پولمان را به خرید لباس و سایر ملزومات اختصاص دهیم از خرید کتاب و نفعی که از آن می‌توانستیم ببریم محروم شده‌ایم. در این رابطه کدام یک هزینه فرصت از دست‌رفته تلقی می‌شود؟ (انسانی ۸۸)

۱) خرید لباس که نیازی به خرید آن نبوده است.

۲) میزان پنبه که از آن استفاده لازم را نبرده‌ایم.

۳) میزان محصول گندم که از آن صرف نظر کرده‌ایم.

۴) سایر ملزومات که غالب آن‌ها اضافه و غیر قابل استفاده بوده است.

۱۰- فردی با پولی که در اختیار دارد می‌تواند در امور زیر سرمایه‌گذاری کند؛ او

هم‌چنین سود حاصل از هر یک از امور را نیز در پایان سال محاسبه کرده است.

با توجه به مندرجات جدول مقابل:

الف) این فرد باید در کدام مورد سرمایه‌گذاری کند؟

ب) هزینه فرصت این انتخاب او کدام است؟

منافع حاصل از سرمایه‌گذاری	موارد سرمایه‌گذاری
۱۰۵ میلیون ریال	خرید طلا و سکه
۸۰ میلیون ریال	خرید ارز
۱۲۰ میلیون ریال	سرمایه‌گذاری در بورس اوراق بهادار

۱) الف) سرمایه‌گذاری در بورس اوراق بهادار، ب) ۱۰۵ میلیون تومان سود حاصل از خرید طلا و سکه

۲) الف) خرید طلا و سکه، ب) ۱۲۰ میلیون تومان سود حاصل از سرمایه‌گذاری در بورس اوراق بهادار

۳) الف) خرید ارز، ب) ۸۰ میلیون تومان سود حاصل از خرید ارز

۴) الف) سرمایه‌گذاری در بورس اوراق بهادار، ب) ۸۰ میلیون تومان سود حاصل از خرید ارز

۱۱- تولیدکننده‌ای قادر است سه کالای A، B و C را تولید کند. براساس مندرجات جدول زیر، به ترتیب این تولیدکننده کدام کالا را انتخاب می‌کند و هزینه فرصت او کدام است؟

کالا	تعداد	سود حاصل از هر عدد
A	۳۵	۶۲,۰۰۰ ریال
B	۶۰	۳۵,۰۰۰ ریال
C	۴۵	۵۰,۰۰۰ ریال

- (۱) C - ۲,۱۰۰,۰۰۰ ریال حاصل از تولید کالای B
 (۲) B - ۲,۲۵۰,۰۰۰ ریال حاصل از تولید کالای C
 (۳) A - ۲,۲۵۰,۰۰۰ ریال حاصل از تولید کالای C
 (۴) C - ۲,۱۷۰,۰۰۰ ریال حاصل از تولید کالای A

۱۲- فردی از فروش کارگاه تولیدی خود ۵۰۰ میلیون تومان به دست می‌آورد. او سعی دارد با استفاده از این پول سرمایه‌گذاری کند. چنانچه آن را در بانک سپرده کند سود سالانه ۲۰ درصد و چنانچه آن را در سازمان بورس اوراق بهادار سرمایه‌گذاری کند، می‌تواند ۲۰۰ سهم با سود ماهانه ۱۰۰ هزار تومان خریداری کند. این فرد کدام روش را انتخاب می‌کند و هزینه فرصت از دست‌رفته او کدام است؟

- (۱) سرمایه‌گذاری در بورس - ۱۴۰ میلیون تومان مابه‌التفاوت سود سالانه سرمایه‌گذاری در بورس و بانک
 (۲) سرمایه‌گذاری در بانک - ۲۴۰ میلیون تومان سود حاصل از سرمایه‌گذاری در بورس
 (۳) سرمایه‌گذاری در بورس - ۱۰۰ میلیون تومان سود حاصل از سرمایه‌گذاری در بانک
 (۴) سرمایه‌گذاری در بانک - ۱۴۰ میلیون تومان مابه‌التفاوت سود حاصل از سرمایه‌گذاری در بورس و بانک

۱۳- جدول زیر بیانگر محصولاتی است که یک کشاورز می‌تواند در زمین خود بکارد. با توجه به مندرجات جدول:

سود حاصل از هر کیلو	مقدار محصول
۲۰,۰۰۰ ریال	۵۰ کیلو گندم
۱۵,۰۰۰ ریال	۳۰ کیلو سیب‌زمینی
۲۵,۰۰۰ ریال	۱۵ کیلو توت‌فرنگی
۱۷,۰۰۰ ریال	۲۰ کیلو لوبیا
۱۴,۰۰۰ ریال	۲۵ کیلو عدس

الف) این کشاورز کدام محصول را در زمین خود می‌کارد؟

ب) هزینه فرصت این انتخاب او کدام است؟

- (۱) الف، لوبیا، (ب) ۴۵۰,۰۰۰ ریال منافع حاصل از کاشت سیب‌زمینی
 (۲) الف، گندم، (ب) ۴۵۰,۰۰۰ ریال منافع حاصل از کاشت سیب‌زمینی
 (۳) الف، توت‌فرنگی، (ب) ۳۴۰,۰۰۰ ریال منافع حاصل از کاشت لوبیا
 (۴) الف، گندم، (ب) ۳۷۵,۰۰۰ ریال منافع حاصل از کاشت توت‌فرنگی

تعریف علم اقتصاد و اهمیت آن و اقتصاد در آموزه‌های اسلامی

۱۴- پاسخ هر یک از سؤالات زیر به ترتیب در کدام گزینه ذکر شده است؟

الف) جامعه اسلامی برای حفظ هویت و استقلال سیاسی و فرهنگی خود باید به چه عاملی به مثابه یکی از مهم‌ترین ابزارها در این مسیر توجه کند؟
 ب) هدف علم اقتصاد کدام است؟

- (۱) الف) رشد و پیشرفت اقتصادی، (ب) مدیریت رفتارهای فردی و جمعی انسان‌ها
 (۲) الف) آگاهی اجتماعی و فرهنگی، (ب) راهنمایی انسان برای بهترین انتخاب و به کارگیری بهترین روش به منظور استفاده از منابع و امکانات خود
 (۳) الف) رشد و پیشرفت اقتصادی، (ب) راهنمایی انسان برای بهترین انتخاب و به کارگیری بهترین روش به منظور استفاده از منابع و امکانات خود
 (۴) الف) آگاهی اجتماعی و فرهنگی، (ب) مدیریت رفتارهای فردی و جمعی انسان‌ها

۱۵- پاسخ درست و کامل دو سؤال زیر در کدام گزینه، مطرح شده است؟

(انسانی خارج ۹۸ با تغییر)

«.....» با دقت دربارهٔ منافع و هزینه‌ها کمک می‌کند، سازمان‌ها و کشورها در استفاده از منابع و امکاناتشان بهترین‌ها را انتخاب کنند، نتیجهٔ این تلاش فکری، پدیدآمدن «.....» است. با گسترش و پیشرفت تمدن بشری این نتیجهٔ تلاش فکری بشر نیز تکامل یافت و با عنوان «.....» در جایگاه یکی از مهم‌ترین دانش‌های بشری و علوم دانشگاهی قرار گرفت.

- (۱) علم اقتصاد - اندیشهٔ اقتصادی - دانش اقتصاد
 (۲) دانش اقتصاد - اندیشهٔ اقتصادی - علم اقتصاد
 (۳) اندیشهٔ اقتصادی - دانش اقتصاد - علم اقتصاد
 (۴) دانش اقتصاد - علم اقتصاد - اندیشهٔ اقتصادی

۱۶- عبارت «الکاد علی عیاله کالمجاهد فی سبیل الله» با عبارت کدام گزینه در ارتباط است؟

- (۱) دین اسلام به عنوان دینی کامل در پی سعادت واقعی و کامل انسان‌ها است و دنیا و آخرت را همراه با هم مورد توجه قرار می‌دهد.
 (۲) از ویژگی‌های مهم اسلام این است که عبادت را صرفاً به رابطهٔ فرد با خدا محدود نمی‌کند و به همهٔ ارتباطات و پیوندهای افراد با یکدیگر هم رنگ عبادت می‌زند.
 (۳) از نظر اسلام فردی که برای ارتقای سطح زندگی خانواده یا هموعاشش می‌کوشد همانند کسی که در راه خدا جهاد می‌کند شایستهٔ تقدیر است.
 (۴) قرآن تأکید می‌کند که رفع همهٔ مشکلات انسان در گروی عمل به آموزه‌های الهی است.

(کانون فرهنگی آموزش ۹۸)

۱۷- صحیح یا غلط بودن عبارت‌های زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- الف) علم اقتصاد برخلاف علم‌های دیگر دربارهٔ موضوعات معین با روش‌های خاص بحث می‌کند.
 ب) یکی از دغدغه‌های علم اقتصاد این است که چرا رشد اقتصادی بعضی کشورها باثبات و بعضی دیگر بی‌ثبات است.
 پ) یکی از سؤال‌هایی که در اقتصاد مطرح است، این است که انتخاب‌های ملت‌ها و کشورها بر زندگی آن‌ها و فرزندان‌شان چه تأثیری داشته است.

- (۱) ص - غ - ص (۲) غ - ص - ص (۳) غ - غ - ص (۴) ص - ص - ص

۱۸- عبارات کدام گزینه مبین پاسخ صحیح پرسش‌های زیر است؟

الف) ریشه تصمیمات انسان درباره مسائل اقتصادی در چیست و از چه طریق عمل می‌شود؟
ب) کدام گزینه در ارتباط با نکات مطرح شده در تعریف علم اقتصاد درست نیست؟

- ۱) الف) نیازها و خواسته‌های نامحدود او - از طریق به کارگیری منابع و امکانات محدود و در دسترس، ب) صرفه‌جویی در استفاده از منابع محدود و در دسترس
- ۲) الف) منابع و امکانات محدود و در دسترس - از طریق حل نیازها و خواسته‌های نامحدود او، ب) صرفه‌جویی در استفاده از منابع محدود و در دسترس
- ۳) الف) نیازها و خواسته‌های نامحدود او - از طریق به کارگیری منابع و امکانات محدود و در دسترس، ب) نامحدود بودن نیازهای انسان
- ۴) الف) صرفه‌جویی در استفاده از منابع محدود و در دسترس، ب) امکان مصارف متعدد منابع

(کانون فرهنگی آموزش ۹۷)

۱۹- تمام عبارات کدام گزینه صحیح است؟

- ۱) اسلام فقط آخرت انسان را مورد توجه قرار می‌دهد. / قرآن تأکید می‌کند که رفع برخی مشکلات انسان در گروی عمل به آموزه‌های الهی است. / جامعه اسلامی برای حفظ هویت و استقلال سیاسی و فرهنگی خود، باید به رشد و پیشرفت اقتصادی به مثابه یکی از مهم‌ترین ابزارها توجه کند.
- ۲) قرآن تأکید می‌کند که رفع همه مشکلات انسان در گروی عمل به آموزه‌های الهی است. / از ویژگی‌های مهم اسلام این است که عبادت را صرفاً به رابطه فرد با خدا محدود می‌کند. / علی‌رغم وضعیت اقتصادی نابسامان یک کشور آن کشور به خوبی می‌تواند با اتکا به فرهنگ ملی خود، مسیر آینده خود را تعیین کند.
- ۳) از ویژگی‌های مهم اسلام این است که به همه ارتباطات و پیوندهای افراد با یکدیگر رنگ عبادت می‌زند. / اسلام دنیا و آخرت را همراه با هم مد نظر قرار می‌دهد. / کشوری که وضعیت اقتصادی آن نابسامان باشد از نظر اجتماعی و سیاسی به بحران‌های گسترده دچار می‌شود.
- ۴) اسلام دنیا و آخرت را همراه با هم مد نظر قرار می‌دهد. / از نظر اسلام، اقتصاد در زندگی فرد اهمیت ویژه‌ای دارد. / علی‌رغم وضعیت اقتصادی نابسامان یک کشور آن کشور به خوبی می‌تواند با اتکا به فرهنگ ملی خود، مسیر آینده خویش را تعیین کند.

چند مفهوم اولیه و بازیگران و فعالان عرصه اقتصاد

۲۰- هر یک از عبارات زیر به ترتیب بیانگر کدام یک از انواع کالا است؟

- کالاهایی که در بازار عرضه می‌شود و توسط تولیدکنندگان دیگری خریداری می‌شود و مورد استفاده قرار می‌گیرد.
- کالاهایی که خودشان مصرف نمی‌شوند بلکه در طول زمان خدمات آن‌ها مورد مصرف قرار می‌گیرد.
- کالاهایی که در فرایند تولید از سوی نیروی انسانی به کار گرفته می‌شود.
- کالاهایی که به رغم تغییر زیاد قیمت کالا در بازار مصرف آن تغییر نکند.

- ۱) واسطه‌ای - بادوام - سرمایه‌ای - ضروری
- ۲) مصرفی - بی‌دوام - تولیدی - تجملی
- ۳) واسطه‌ای - بی‌دوام - سرمایه‌ای - ضروری
- ۴) مصرفی - بادوام - سرمایه‌ای - ضروری

(انسانی فارچ ۹۲)

۲۱- در کدام فرایند گوجه‌فرنگی به ترتیب یک کالای مصرفی و واسطه‌ای تلقی می‌شود؟

- ۱) در سالاد خانگی مصرف می‌شود - در تولید رب استفاده می‌شود.
- ۲) در تولید سس به کار می‌رود - در تولید رب استفاده می‌شود.
- ۳) در تولید رب به کار می‌رود - در تولید سس استفاده می‌شود.
- ۴) در سالاد خانگی مصرف می‌شود - در کنار کباب تناول می‌شود.

(کانون فرهنگی آموزش ۹۷)

۲۲- کدام گزینه در مورد مفاهیم کالا و خدمات نادرست است؟

- ۱) کالا مفهومی اقتصادی است، بنابراین اشیایی که در بازار خرید و فروش نمی‌شود، کالا به شمار نمی‌رود.
- ۲) آنچه انسان در مقابل پول خریداری می‌کند، به وسیله آن نیازها یا خواسته‌هایش را برطرف می‌سازد و غیرملموس است، کالا نام دارد.
- ۳) فعالیت معلمان، پزشکان، رانندگان و مشاوران حقوقی مثال‌هایی برای خدمات است.
- ۴) لوازم‌التحریر، لباس، دارو و اسباب‌بازی مثال‌هایی برای کالا هستند.

(انسانی فارچ ۹۸)

۲۳- کدام گزینه، به ترتیب بیانگر:

الف) نمونه کالای ضروری ب) نمونه کالای سرمایه‌ای پ) نمونه کالای لوکس و تجملی

ت) کدام یک از انواع کالا، دارای مفهومی نسبی و اقتصادی است که از فردی به فرد دیگر، از زمانی به زمانی دیگر و از جامعه‌ای به جامعه دیگر، متفاوت است؟

- ۱) الف) دارو، ب) مسکن، پ) ماشین‌آلات، ت) سرمایه‌ای و لوکس
- ۲) الف) نمک، ب) فرش‌های گران‌قیمت، پ) ابزار تولید، ت) ضروری و لوکس
- ۳) الف) نمک، ب) پوشاک، پ) داروهای ویتامینه، ت) مصرفی بادوام و تجملی
- ۴) الف) دارو، ب) یخچال در مغازه بستنی‌فروشی، پ) نورافشان (لوستر)، ت) ضروری و تجملی

(کانون فرهنگی آموزش ۹۸)

۲۴- به ترتیب هر یک از موارد زیر جزء کدام یک از انواع کالاها محسوب می‌شوند؟

الف) آرد مورد استفاده در قنادی ب) یخچال مورد استفاده در منزل پ) چرخ خیاطی صنعتی ت) جاروبرقی مورد استفاده در منزل

- ۱) الف) واسطه‌ای، ب) بادوام، پ) سرمایه‌ای، ت) بادوام
- ۲) الف) مصرفی، ب) واسطه‌ای، پ) بادوام، ت) سرمایه‌ای
- ۳) الف) واسطه‌ای، ب) سرمایه‌ای، پ) بادوام، ت) واسطه‌ای
- ۴) الف) سرمایه‌ای، ب) واسطه‌ای، پ) سرمایه‌ای، ت) ضروری

۲۵- عبارات کدام گزینه مبین پاسخ صحیح پرسش‌های زیر است؟

الف) ضروری و تجملی بودن کالا چه مفهومی و کدام گزینه در مورد کالای تجملی درست است؟

ب) عبارت کدام گزینه در خصوص کالاها و خدمات درست است؟

۱) الف) اقتصادی - فرد با کوچک‌ترین تغییر در قیمت، مصرف کالا را تغییر می‌دهد. (ب) برخی کالاها خودشان مصرف نمی‌شوند بلکه در طول زمان خدمات آن‌ها مورد مصرف قرار می‌گیرد، به این کالاها در اقتصاد کالای بادوام می‌گویند.

۲) الف) اجتماعی - فرد با کوچک‌ترین تغییر در قیمت، مصرف کالا را تغییر می‌دهد. (ب) آن‌چه انسان در مقابل پول خریداری می‌کند و غیرملموس و فیزیکی است، خدمات نام دارد.

۳) الف) اقتصادی - فرد علی‌رغم تغییر زیاد قیمت کالا، مصرف آن را تغییر نمی‌دهد. (ب) کالا شیئی باارزش اقتصادی و بازاری است که برای تأمین نیاز یا خواسته‌ای تولید می‌شود.

۴) الف) اجتماعی - فرد علی‌رغم تغییر زیاد قیمت کالا، مصرف آن را تغییر نمی‌دهد. (ب) اشیایی که در بازار خرید و فروش نمی‌شود هم، کالا به شمار می‌رود.

۲۶- به ترتیب موارد زیر چه نوع کالایی محسوب می‌شوند؟

«دستگاه آبیومیه‌گیری در منزل - یخچال در سوپرمارکت - برنج - خودرو»

۱) بادوام - سرمایه‌ای - مصرفی - بادوام

۳) بی‌دوام - سرمایه‌ای - مصرفی - بادوام

۴) بادوام - سرمایه‌ای - واسطه‌ای - سرمایه‌ای

۲۷- هر یک از عبارات زیر به ترتیب بیانگر کدام یک از بازیگران و فعالان عرصه اقتصاد است؟

● با کمک آن‌ها روابط اقتصادی بین کشورها بیشتر رونق می‌گیرد و حقوق همه طرف‌های درگیر در تجارت جهانی حفظ می‌شود.

● تولید محصولات یا مصرف آن‌ها و مبادله با یکدیگر

● ایجاد نظم و انضباط و نظارت بر عملکرد اقتصاد یا تأمین برخی نیازهای عمومی

۱) سازمان‌های اقتصادی بین‌المللی و جهانی یا منطقه‌ای - بازیگران کلان - بازیگران خرد

۲) سازمان‌های اقتصادی بین‌المللی و جهانی یا منطقه‌ای - بازیگران خرد - بازیگران کلان

۳) بازیگران کلان - بازیگران خرد - سازمان‌های اقتصادی بین‌المللی و جهانی یا منطقه‌ای

۴) بازیگران خرد - بازیگران کلان - سازمان‌های اقتصادی بین‌المللی و جهانی یا منطقه‌ای

ترکیبی پایان فصل

(انسانی ۹۳ و ۹۴ با تغییر)

۲۸- کدام گزینه دربردارنده پاسخ درست و کامل پرسش‌های زیر است؟

الف) در رابطه با واقعیت کدام مورد نادرست است؟

ب) اگر جامعه‌ای به دنبال حفظ استقلال سیاسی و فرهنگی خود است باید به به مثابه یکی از مهم‌ترین ابزارها در این مسیر توجه کند.

پ) نیازها از چه طریقی برطرف می‌شود؟

ت) آن‌چه که انسان در مقابل پول خریداری می‌کند و به وسیله آن نیازهایش را برطرف می‌سازد،

۱) الف) نیازهای انسان محدود است. (ب) استفاده گسترده از منابع و امکانات اقتصادی، (پ) کسب ثروت و استفاده از آن، (ت) کالاهای مصرفی است.

۲) الف) به یقین ملاک بهترین بودن آن نیست که انسان با استفاده از امکانات بتواند سطح بالاتری از رفاه یا بیشترین میزان منافع را از تولید به دست آورد. (ب) رشد و پیشرفت اقتصادی، (پ) مصرف محصولات و دریافت خدمات، (ت) فقط در اشیای فیزیکی خلاصه نمی‌شود.

۳) الف) منابع و امکانات موجود محدود است. (ب) استفاده از تکنولوژی مدرن و گسترش ارتباط علمی و فنی خود با ممالک پیشرفته جهان، (پ) داشتن درآمد و هزینه کردن آن، (ت) خدمات است.

۴) الف) منابع و امکانات محدود قادر به رفع نیازهای نامحدود انسان نیستند، لذا انسان ابتدا باید به آن گروه از نیازهای خود که اولویت بیشتری دارند، بپردازد. (ب) سرمایه‌گذاری‌های عظیم برای تأسیس نهادهای فرهنگی، (پ) کسب سود و پس‌انداز کردن آن، (ت) محصولات و مواد مختلف است.

۲۹- کدام گزینه بیانگر پاسخ درست پرسش‌های زیر است؟

الف) موضوع اصلی علم اقتصاد کدام است؟

ب) عبارت کدام گزینه بیانگر مفهوم کمیابی است؟

پ) انسان‌ها در کدام مورد ممکن است اشتباه کنند؟

۱) الف) انتخاب، (ب) نیازها و خواسته‌های انسان نامحدود اما منابع و امکانات در دسترس انسان محدود است. (پ) روش انتخاب

۲) الف) جلوگیری از ضرر و زیان، (ب) نیازها و خواسته‌های انسان نامحدود اما منابع و امکانات در دسترس انسان محدود است. (پ) تشخیص دقیق منافع و هزینه‌ها

۳) الف) انتخاب، (ب) انسان در بهره‌برداری از منابع و امکانات موجود محدودیت دارد و منابع و امکانات موجود هم محدود است. (پ) تشخیص دقیق منافع و هزینه‌ها

۴) الف) جلوگیری از ضرر و زیان، (ب) انسان در بهره‌برداری از منابع و امکانات موجود محدودیت دارد و منابع و امکانات موجود هم محدود است. (پ) روش انتخاب

الف) دانش آموزی به جای درس خواندن، به سینما می‌رود.

ب) انجام بهترین انتخاب‌ها به کمک دانش اقتصاد در زمینه استفاده بهتر از منابع و امکانات توسط انسان‌ها، سازمان‌ها و کشورها

۱) الف) علمی که دانش آموز می‌توانست از درس خواندن به دست آورد، هزینه فرصت ازدست‌رفته سینما رفتن است. ب) اندیشه اقتصادی

۲) الف) علمی که دانش آموز می‌توانست از درس خواندن به دست آورد، هزینه فرصت ازدست‌رفته سینما رفتن است. ب) هدف علم اقتصاد

۳) الف) سینما رفتن هزینه فرصت علمی است، دانش آموز می‌توانست با درس خواندن به دست بیاورد. ب) اندیشه اقتصادی

۴) الف) سینما رفتن هزینه فرصت علمی است، دانش آموز می‌توانست با درس خواندن به دست بیاورد. ب) هدف علم اقتصاد

بودجه و امور مالی دولت

فصل ۲

تولیدکنندگان و انگیزه‌آنها

۳۱- بی‌تردید انگیزه بسیاری از تولیدکنندگان کالاها و خدمات، است و انگیزه بیشتر انسان‌ها در فعالیت‌های روزمره خود است که عبادت تلقی می‌شود.

(کانون فرهنگی آموزش ۹۸)

۱) برطرف کردن نیازهای خود و خانواده - تأمین نیازهای فردی ۲) کسب سود بیشتر - آبادانی کشور

۳) تأمین منافع شخصی - کسب روزی حلال ۴) کسب درآمد بیشتر - خدمت به هموعان

۳۲- کدام گزینه پاسخ پرسش زیر است و جاهای خالی را به درستی تکمیل می‌کند؟

الف) عبارات زیر به ترتیب مربوط به کدام نوع تولید است؟

«بدون آن اولین تولید انسان ممکن نبوده است.» و «از ترکیب و تبدیل مواد حیازت‌شده به دست می‌آید.»

ب) تولیدکنندگان و مؤسسات اقتصادی براساس خود به دو دسته و تقسیم می‌شوند.

۱) الف) حیازت - صنعت، ب) انگیزه‌های - انتفاعی - غیرانتفاعی ۲) الف) احیا - صنعت، ب) انگیزه‌های - انتفاعی - غیرانتفاعی

۳) الف) حیازت - صنعت، ب) میزان سود - دولتی - خصوصی ۴) الف) حیازت - احیا، ب) میزان سود - دولتی - خصوصی

(کانون فرهنگی آموزش ۹۸)

۳۳- صحیح یا غلط بودن عبارات زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

● پرورش ماهی نوعی از تولید است که حیازت نام دارد.

● خدمات در نوع سوم تولید که تولید محصولات ملموس و محسوس است قرار می‌گیرد.

● تولیدکنندگان با فعالیت‌های خود، ارزش افزوده ایجاد می‌کنند.

۱) غ - ص - غ ۲) غ - غ - ص ۳) غ - ص - ص ۴) ص - غ - غ

(انسانی خارج ۹۸)

۳۴- هر یک از موارد زیر به ترتیب، جزء کدام یک از انواع تولید است؟

الف) انسان محصول آماده طبیعت را مستقیماً برداشت می‌کند، بدون این که کاری روی آن انجام دهد؛ مثل بهره‌برداری از علف مراتع و چوب جنگل‌ها، این اقدام

که موجب مالکیت فردی می‌شود، نام دارد.

ب) انسان با در اختیار داشتن منابع و محصولات طبیعی، هم‌چنین با کار خود و استفاده از ابزار، منابع طبیعی را به تولید می‌رساند؛ مثل زراعت و پرورش ماهی،

به این نوع از تولید، می‌گویند.

پ) نوعی دیگر از تولید که نام دارد، از ترکیب و تبدیل مواد یا محصولات به دست آمده از احیای منابع طبیعی و ایجاد ارزش مصرفی یا مبادلاتی که

در آن‌ها به وجود می‌آید؛ مثل صنایع غذایی و پتروشیمی.

ت) نوع سوم تولید، تولید محصولاتی است که محسوس و ملموس نیست و به عبارت امروزی «.....» به شمار می‌رود. به این دسته از تولیدات «.....» می‌گویند.

۱) الف) حیازت، ب) احیا، پ) صنعت، ت) محصولات نرم - خدمات

۲) الف) حیازت، ب) احیا، پ) صنعت، ت) محصولات کاربردی - کالاهای سرمایه‌ای

۳) الف) احیا، ب) حیازت، پ) محصولات استراتژیکی، ت) محصولات راهبردی - خدمات

۴) الف) احیا، ب) حیازت، پ) محصولات استراتژیکی، ت) محصولات نرم - کالاهای سرمایه‌ای

عوامل و سازمان تولید

۳۵- عبارت کدام گزینه نادرست است؟

۱) تولیدکنندگان کالاهای مختلف به نهاده‌های متفاوتی نیاز دارند.

۲) سرمایه فیزیکی به طور مستقیم در تولید نقش دارد.

۳) تولیدکنندگان با کالاهای سرمایه‌ای ارزش افزوده ایجاد می‌کنند.

۴) مواد خامی که از معادن استخراج می‌شود جزء سرمایه فیزیکی محسوب می‌شود.

۳۶- کدام گزینه بیانگر پاسخ درست پرسش‌های زیر است؟

- الف) به ترتیب «دریا در فعالیت‌های صیادی» و «تراکتور برای کشاورزی» در ارتباط با کدام یک از عوامل تولید است؟
 ب) موارد کدام گزینه به ترتیب مثالی از سرمایه‌های اجتماعی و سرمایه‌های معنوی است؟
 پ) در هر کسب و کاری میزان کارآفرینی را از چه طریق نشان می‌دهند؟
 ۱) الف) زمین - سرمایه فیزیکی، ب) اعتقادات - وفای به عهد، پ) نوآوری ضربدر خطرپذیری
 ۲) الف) منابع طبیعی - سرمایه فیزیکی، ب) اخلاق - دین، پ) نوآوری ضربدر خطرپذیری
 ۳) الف) زمین - تکنولوژی، ب) صداقت - اعتقادات، پ) نوآوری تقسیم بر خطرپذیری
 ۴) الف) تکنولوژی - سرمایه مالی، ب) احترام به قانون - اعتقادات، پ) نوآوری تقسیم بر خطرپذیری
 ۳۷- کدام گزینه پاسخ درست پرسش‌های زیر است و جای خالی را به درستی تکمیل می‌کند؟
 الف) سازمان تولید را تعیین می‌کند.
 ب) در سازمان تولید مشارکتی مثل
 پ) انواع سازمان تولید کدام است؟

- ۱) الف) جایگاه و نقش هر یک از عوامل تولید، ب) تمام منافع، خطر و هزینه‌های تولید بر عهده صاحب تولید است - شرکت‌های شخصی، پ) تعاونی، خصوصی، سهامی خاص و سهامی عام
 ۲) الف) میزان سود و زیان نهادهای سرمایه‌گذاری، ب) محصول یا ارزش محصول به طور مساوی و یا با نسبتی تقسیم می‌شود که به توافق رسیده است - شرکت‌های تعاونی، پ) دولتی و خصوصی
 ۳) الف) جایگاه و نقش هر یک از عوامل تولید، ب) محصول یا ارزش محصول به طور مساوی و یا با نسبتی تقسیم می‌شود که به توافق رسیده است - شرکت‌های تعاونی، پ) تعاونی، خصوصی، سهامی خاص و سهامی عام
 ۴) الف) میزان سود و زیان نهادهای سرمایه‌گذاری، ب) تمام منافع، خطر و هزینه‌های تولید بر عهده صاحب تولید است - شرکت‌های شخصی، پ) دولتی و خصوصی
 ۳۸- کدام گزینه پاسخ درست پرسش‌های زیر است؟

- الف) کدام عامل تولید مستقیماً در تولید نقش ندارد و با تبدیل به عوامل تولید دیگر به تولید کمک می‌کند؟
 ب) کدام یک از عوامل تولید نسبت به سایر عوامل از اهمیت خاصی برخوردار است و چرا؟
 پ) به ترتیب هر یک از موارد زیر به کدام یک از عوامل تولید اشاره دارد؟
 • استفاده از امکانات و منابعی که خداوند از طریق طبیعت در اختیار ما قرار داده است.
 • ابزار، تجهیزات و ماشین‌آلات تولیدی

- ۱) الف) سرمایه مالی، ب) سرمایه مالی - تا زمانی که سرمایه مالی نباشد تولید ممکن نیست. پ) زمین - سرمایه مالی
 ۲) الف) سرمایه فیزیکی، ب) سرمایه مالی - تا زمانی که سرمایه مالی نباشد تولید ممکن نیست. پ) منابع طبیعی - سرمایه فیزیکی
 ۳) الف) سرمایه مالی، ب) عوامل انسانی - وظیفه ترکیب سایر عوامل تولید را نیز بر عهده دارد. پ) منابع طبیعی - سرمایه فیزیکی
 ۴) الف) منابع طبیعی، ب) عوامل انسانی - سرمایه فیزیکی در واقع حاصل کار گذشته انسان‌هاست. پ) سرمایه فیزیکی - سرمایه مالی

هزینه تولید، درآمد و سود

۳۹- کدام یک جزء هزینه‌های تولید نیست؟

- ۱) پولی که برای خرید یا اجاره ماشین‌آلات مصرف می‌شود.
 ۲) پولی که به ازای استخدام تعدادی کارگر یا کارمند پرداخت می‌شود.
 ۳) پولی که بابت خریداری یا اجاره محل کارگاه یا کارخانه صرف می‌شود.
 ۴) پولی که مابه‌التفاوت درآمد و هزینه است و تولیدکننده از فعالیت اقتصادی خود به دست می‌آورد.

۴۰- کدام گزینه از جمله راهکارهای دوری از وضعیت زیان، از سوی تولیدکنندگان نیست؟

- ۱) افزایش بهره‌وری ۲) بازاریابی محصولات ۳) صرفه‌جویی ۴) استخدام هر چه بیشتر نیروی کار

۴۱- پاسخ درست پرسش‌های زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

الف) هزینه فرصت جزء کدام نوع هزینه‌های تولید است؟

ب) تولیدکننده به ترتیب به صاحب تراکتور و نیروی انسانی مبالغی را تحت چه عناوینی می‌پردازد؟

پ) گاوآهن و گاو جزء چه نوع سرمایه‌ای برای تولیدکننده محسوب می‌شود؟

- ۱) الف) مستقیم، ب) قیمت سرمایه - پاداش، پ) سرمایه فیزیکی
 ۲) الف) غیرمستقیم، ب) سود - دستمزد، پ) سرمایه مالی
 ۳) الف) مستقیم، ب) بهره - حقوق، پ) سرمایه مالی
 ۴) الف) غیرمستقیم، ب) اجاره - مزد، پ) سرمایه فیزیکی

(کانون فرهنگی آموزش ۹۸)

(کانون فرهنگی آموزش ۹۸)

(کانون فرهنگی آموزش ۹۸)

۴۲- کدام گزینه پاسخ پرسش‌های زیر است و جای خالی را به درستی تکمیل می‌کند؟

الف) هزینه‌های غیرمستقیم همان است.

ب) تولیدکننده کدام سود را در فرم اظهارنامه مالیاتی درج می‌کند؟

پ) کدام اقدام به افزایش بهره‌وری تولیدکننده کمک می‌کند؟

۱) الف) هزینه استهلاک، ب) سود ویژه، پ) افزایش درآمد

۲) الف) هزینه فرصت ازدست‌رفته، ب) سود حسابداری، پ) پرهیز از استخدام نیروی کار غیرلازم

۳) الف) هزینه استهلاک، ب) سود حسابداری، پ) جلوگیری از ریخت‌وپاش‌ها

۴) الف) هزینه فرصت ازدست‌رفته، ب) سود ویژه، پ) صرفه‌جویی در مصرف مواد اولیه

۴۳- قیمت فروش هر واحد کالای تولیدی توسط تولیدکننده‌ای که سالانه ۵۰۰ واحد از آن کالا را تولید کرده و سود حسابداری سالانه‌ای معادل ۲,۵۰۰,۰۰۰ ریال کسب می‌کند، چه قدر است؟ (هزینه تولید هر واحد کالا، سالانه معادل ۱,۲۰۰ ریال، دستمزد سالانه کارگران برابر ۴,۰۰۰,۰۰۰ ریال و هزینه اجاره سالانه بنگاه معادل ۲۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال است.)

۱) ۲,۹۰۰ (۲) ۶,۵۰۰ (۳) ۱۲,۵۰۰ (۴) ۲۵,۰۰۰ ریال

۴۴- با توجه به اطلاعات ارائه شده در جدول زیر نتیجه عملکرد سالانه یک بنگاه اقتصادی با ۴ نفر کارمند و تولید سالانه ۷۵۰ دستگاه به ارزش هر یک ۳۰۰,۰۰۰ ریال کدام است؟

۱	اجاره ماهانه معادل	۴,۰۰۰,۰۰۰ ریال	۱) ۱۱۶,۷۹۸,۰۰۰ ضرر یا زیان
۲	حقوق متوسط ماهانه هر فرد	۲۰۰,۰۰۰ ریال	۲) ۱۱۶,۸۹۷,۰۰۰ ضرر یا زیان
۳	خرید مواد اولیه مورد نیاز سالانه	۴,۴۵۰,۰۰۰ ریال	۳) ۱۶۱,۷۹۸,۰۰۰ سود یا منفعت
۴	هزینه استهلاک سالانه	۱۲٪ حقوق سالانه کارمندان	۴) ۱۶۱,۸۹۷,۰۰۰ سود یا منفعت

۴۵- با توجه به اطلاعات ارائه شده در جدول زیر، نتیجه عملکرد سالانه یک بنگاه اقتصادی با ۱۲ نفر کارمند و تولید سالانه ۴۰۰ دستگاه هر کدام به ارزش ۹۰۰,۰۰۰ ریال، کدام است؟

۱	اجاره‌بهای ماهانه کارگاه تولیدی	۱۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال	۱) ۴۲,۲۰۰,۰۰۰ ریال: زیان
۲	حقوق متوسط ماهانه هر فرد کارمند اداری و تولیدی، معادل	۷۰۰,۰۰۰ ریال	۲) ۴۳,۲۰۰,۰۰۰ ریال: سود
۳	خرید مواد اولیه مورد نیاز سالانه به ارزش	۱۷۸,۰۰۰,۰۰۰ ریال	۳) ۶۳,۰۰۰,۰۰۰ ریال: سود
۴	هزینه استهلاک سالانه ماشین‌های تولیدی معادل	۲۵٪ حقوق سالانه کارمندان	۴) ۶۴,۰۰۰,۰۰۰ ریال: زیان

۴۶- با توجه به اطلاعات ارائه شده در جدول زیر، نتیجه عملکرد سالانه یک بنگاه اقتصادی با ۶ نفر کارمند و تولید سالانه ۹۰۰ دستگاه هر یک به ارزش ۴۵۰,۰۰۰ ریال، کدام است؟

۱	اجاره ماهانه معادل	۵۰۰,۰۰۰ ریال	۱) ۳۵۹,۸۶۰,۰۰۰ ریال: ضرر یا زیان
۲	حقوق متوسط ماهانه هر فرد معادل	۳۵۰,۰۰۰ ریال	۲) ۳۵۹,۸۶۰,۰۰۰ ریال: منفعت یا سود
۳	خرید مواد اولیه مورد نیاز سالانه به ارزش	۸,۹۰۰,۰۰۰ ریال	۳) ۵۳۹,۶۸۰,۰۰۰ ریال: ضرر یا زیان
۴	هزینه استهلاک سالانه معادل	۲۰٪ حقوق سالانه کارمندان	۴) ۵۳۹,۶۸۰,۰۰۰ ریال: منفعت یا سود

۴۷- با توجه به اطلاعات ارائه شده در جدول زیر، نتیجه عملکرد سالانه یک «بنگاه اقتصادی» با ۱۵ نفر کارمند و تولید سالانه ۲۲۰۰ دستگاه هر یک به ارزش: ۱,۲۰۰,۰۰۰ ریال، کدام است؟

۱	اجاره‌بهای ماهانه کارگاه تولیدی	۱۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال	۱) ۲,۱۱۲,۱۱۰,۰۰۰ ریال: «زیان یا ضرر»
۲	حقوق متوسط ماهانه هر فرد کارمند تولیدی و اداری	۸۵۰,۰۰۰ ریال	۲) ۲,۲۱۱,۱۰۰,۰۰۰ ریال: «زیان یا ضرر»
۳	خرید مواد اولیه مورد نیاز سالانه به ارزش	۱۸۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال	۳) ۲,۱۲۱,۱۱۰,۰۰۰ ریال: «سود یا منفعت»
۴	هزینه استهلاک سالانه ماشین‌های تولیدی به ارزش	معادل ۳۰٪ حقوق سالانه کارمندان	۴) ۲,۱۱۲,۱۰۰,۰۰۰ ریال: «سود یا منفعت»

۴۸- با توجه به اطلاعات ارائه شده در جدول زیر، نتیجه عملکرد «سالانه» یک بنگاه اقتصادی با ۳۰ نفر کارمند و تولید «سالانه» ۲۴۰۰ دستگاه هر یک به ارزش: ۵,۶۰۰,۰۰۰ ریال، کدام است؟

۱	اجاره‌بهای ماهانه کارگاه تولیدی	۵۸,۰۰۰,۰۰۰ ریال	۱) ۱,۰۵۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال: «سود یا منفعت»
۲	حقوق متوسط ماهانه هر فرد کارمند اداری و تولیدی «معادل»	۳,۲۰۰,۰۰۰ ریال	۲) ۱,۰۵۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال: «سود یا منفعت»
۳	خرید مواد اولیه مورد نیاز سالانه به ارزش:	۴۵۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال	۳) ۱,۰۵۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال: «ضرر یا زیان»
۴	هزینه استهلاک سالانه ماشین‌های تولیدی معادل:	$\frac{1}{5}$ ارزش مواد اولیه خریداری شده	۴) ۱,۰۵۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال: «ضرر یا زیان»

۴۹- چنانچه مجموع درآمد، هزینه‌های مستقیم و سود حسابداری تولیدکننده‌ای برای یک سال معین برابر ۵۲ میلیون تومان برآورد شده باشد، میزان درآمد او چند میلیون تومان است؟

- (۱) ۲۲ (۲) ۲۶ (۳) ۳۰ (۴) ۳۲

هزینه فرصت ازدست‌رفته	۲۵ میلیون ریال
مجموع هزینه‌های مستقیم و غیرمستقیم	۸۰ میلیون ریال
درآمد	۳ برابر هزینه‌های مستقیم

۵۰- با توجه به مندرجات جدول مقابل که متعلق به یک تولیدکننده که خود، مالک عوامل تولید است، می‌باشد:

الف) سود حسابداری چند میلیون ریال است؟

ب) این تولیدکننده کدام عدد را در اظهارنامه مالیاتی خود درج می‌کند؟

- (۱) الف (۱۱۰، ب) ۱۱۰ (۲) الف (۱۱۰، ب) ۸۵ (۳) الف (۸۵، ب) ۸۵ (۴) الف (۸۵، ب) ۱۱۰

۵۱- مجموع درآمد، سود حسابداری و هزینه‌های مستقیم تولیدکننده‌ای ۴۸ میلیون تومان برآورد شده است:

الف) اگر هزینه‌های مستقیم ۶ میلیون تومان باشد، سود حسابداری چند میلیون تومان است؟

ب) چنانچه سود اقتصادی این تولیدکننده ۱۵ میلیون تومان باشد، میزان هزینه فرصت ازدست‌رفته او کدام است؟

- (۱) الف (۱۸، ب) ۳ میلیون تومان (۲) الف (۲۴، ب) ۳ میلیون تومان (۳) الف (۱۸، ب) ۶ میلیون تومان (۴) الف (۲۴، ب) ۶ میلیون تومان

۵۲- تولیدکننده‌ای در پایان یک سال ۳۰۰ میلیون ریال درآمد کسب کرده است. با توجه به مندرجات جدول زیر چنانچه تولیدکننده، خود مالک عوامل تولید (ماشین‌آلات و کارگاه) باشد، به ترتیب هزینه‌های مستقیم سالانه و سود حسابداری سالانه این تولیدکننده چند میلیون ریال است؟

سود اقتصادی سالانه	۱۵۱/۳ میلیون ریال
ارزشمندی ماشین‌آلات در صورت اجاره داده شدن	ماهانه ۵۰۰ هزار ریال
ارزشمندی کارگاه در صورت اجاره داده شدن	سالانه ۷/۲ میلیون ریال

(۱) ۲۸۶/۸ - ۱۳۵/۵

(۲) ۲۸۶/۸ - ۱۳/۲

(۳) ۱۶۴/۵ - ۱۳۵/۵

(۴) ۱۶۴/۵ - ۱۳/۲

تعداد کارمندان	۵ نفر
حقوق متوسط ماهانه هر کارمند	۱,۵۰۰,۰۰۰ تومان
هزینه سالانه خرید مواد اولیه	۱۵ میلیون تومان
هزینه استهلاک سالانه	۱۰ درصد حقوق سالانه کارمندان
میزان مالیات سالانه	یک درصد درآمد سالانه
سود اقتصادی سالانه	۲۳۶ میلیون تومان

۵۳- تولیدکننده‌ای در پایان یک سال ۴۵۰ میلیون تومان درآمد کسب کرده است. با توجه به مندرجات جدول روبه‌رو چنانچه تولیدکننده، خود مالک عوامل تولید باشد، هزینه فرصت ازدست‌رفته او کدام است؟

(۱) ۱۱۸/۵ میلیون تومان

(۲) ۹۰ میلیون تومان

(۳) ۱۵۰ میلیون تومان

(۴) ۹۵/۵ میلیون تومان

(کانون فرهنگی آموزش ۹۸)

تعداد محصول تولیدشده و فروخته‌شده در طول یک سال	۲۰۰۰
ارزش هر یک از محصولات فروخته‌شده	۱۰۰,۰۰۰ ریال
هزینه خرید مواد اولیه مورد نیاز سالانه	۲۰,۰۰۰ ریال
تعداد کارمندان استخدام‌شده	۴
حقوق متوسط ماهانه هر فرد	۳۰,۰۰۰ ریال
ارزشمندی سالانه ابزار تولید در صورت اجاره داده شدن	۳۲۰,۰۰۰ ریال
ارزشمندی سالانه کارگاه تولید در صورت اجاره داده شدن	۲۰۰,۰۰۰ ریال

۵۴- با توجه به اطلاعات جدول زیر:

الف) به ترتیب سود حسابداری و سود ویژه سالانه تولیدکننده چندریال است؟

ب) در تکمیل فرم اظهارنامه مالیاتی این تولیدکننده کدام مبلغ را باید درج کند؟ (تولیدکننده خود صاحب ابزار تولید و کارگاه است.)

(۱) الف (۱۹۸,۴۵۰,۰۰۰ - ۱۹۸,۰۰۰,۰۰۰، ب) ۱۹۸,۰۰۰,۰۰۰ ریال

(۲) الف (۱۹۸,۴۵۰,۰۰۰ - ۱۹۸,۰۰۰,۰۰۰، ب) ۱۹۸,۴۵۰,۰۰۰ ریال

(۳) الف (۱۹۸,۵۴۰,۰۰۰ - ۱۹۸,۰۲۰,۰۰۰، ب) ۱۹۸,۰۲۰,۰۰۰ ریال

(۴) الف (۱۹۸,۵۴۰,۰۰۰ - ۱۹۸,۰۲۰,۰۰۰، ب) ۱۹۸,۵۴۰,۰۰۰ ریال

۵۵- یک تولیدکننده خودرو در پایان یک سال ۷۰ دستگاه خودرو هر یک به ارزش ۵۶ میلیون تومان به فروش رسانده است. با توجه به مندرجات جدول زیر و با فرض این‌که تولیدکننده خود صاحب عوامل تولید است، به ترتیب: الف) به ترتیب سود حسابداری و سود اقتصادی این تولیدکننده چند میلیون تومان است؟

ب) میزان هزینه فرصت ازدست‌رفته او چند میلیون تومان است؟

(۱) الف (۳,۵۸۸/۵ - ۳,۵۷۱/۱، ب) ۳,۵۷۱/۱ (پ) ۳,۵۷۱/۱

(۲) الف (۳,۵۷۱/۱ - ۳,۵۸۸/۵، ب) ۱۷/۴ (پ) ۳,۵۸۸/۵

(۳) الف (۳,۵۸۸/۵ - ۳,۵۷۱/۱، ب) ۱۷/۴ (پ) ۳,۵۷۱/۱

(۴) الف (۳,۵۷۱/۱ - ۳,۵۸۸/۵، ب) ۳۱/۵ (پ) ۳,۵۸۸/۵

تعداد کارمندان	۱۰ نفر
حقوق ماهانه هر کارمند	۲,۲۰۰,۰۰۰ تومان
هزینه سالانه خرید مواد اولیه مورد نیاز	۴۵ میلیون تومان
هزینه استهلاک سالانه	۵۰ درصد هزینه خرید مواد اولیه سالانه
ارزشمندی ماشین‌آلات در صورت اجاره داده شدن	ماهانه ۸۰۰,۰۰۰ تومان
ارزشمندی مغازه در صورت اجاره داده شدن	ماهانه ۶۵۰,۰۰۰ تومان

تعداد کارمندان	۸
حقوق متوسط ماهانه هر کارمند	۱,۸۰۰,۰۰۰ تومان
هزینه سالانه خرید مواد اولیه مورد نیاز	۳۲ میلیون تومان
هزینه استهلاک سالانه	$\frac{1}{4}$ هزینه سالانه خرید مواد اولیه مورد نیاز
میزان مالیات سالانه	۲ درصد درآمد سالانه
ارزشمندی ماشین آلات در صورت اجاره داده شدن	ماهانه یک میلیون تومان
ارزشمندی مغازه در صورت اجاره داده شدن	ماهانه ۷۰۰ هزار تومان

۵۶- تولیدکننده‌ای در پایان یک سال ۲۰۰۰ دستگاه هر یک به ارزش ۱۵ میلیون تومان تولید می‌کند. چنانچه تولیدکننده خود مالک عوامل تولید باشد، با توجه به جدول روبه‌رو، به ترتیب، سود حسابداری سالانه و سود اقتصادی سالانه این تولیدکننده چند میلیون تومان است؟

(۱) ۲۹,۱۸۷/۲ - ۲۹,۱۶۶/۸

(۲) ۲۹,۱۸۷/۲ - ۲۵,۱۲۰/۴

(۳) ۲۹,۱۸۷/۲ - ۲۹,۱۶۶/۸

(۴) ۲۹,۱۶۶/۸ - ۲۶,۸۶۰/۴

ترکیبی پایان فصل

(انسانی ۹۳ و انسانی قارج ۹۶ با تغییر)

۵۷- کدام گزینه پاسخ درست و کامل سؤالات زیر است؟

الف) عامل دربرگیرنده مجموعه امکانات که به عنوان حاصل کار گذشته انسان در جریان تولید قرار می‌گیرد، چیست؟

ب) کدام مورد جزء هزینه‌های تولید نیست؟

(۱) الف) سرمایه مالی، ب) اجاره دفتر کار یا کارگاه

(۳) الف) سرمایه فیزیکی، ب) فروش محصولات و دریافت پول آن‌ها

۵۸- پاسخ درست و کامل پرسش‌های زیر در کدام گزینه است؟

الف) به طور کلی نیازهای عمده تولیدکنندگان کالا و خدمات مختلف را می‌توان به اصلی که عبارت‌اند از: تقسیم کرد که به عبارتی از آن‌ها با عنوان نیز نام می‌برند.

ب) انسان برای بهره‌برداری از منابع طبیعی به ابزار و تجهیزات نیازمند است. این ابزار و تجهیزات در واقع حاصل کار گذشته انسان‌ها است. نام آن چیست؟
پ) تولیدکنندگان در رابطه با تولید، مخارجی را متقبل می‌شوند که در واقع پولی است که برای خرید یا اجاره عوامل تولید به صاحبان آن‌ها می‌پردازند که همان است.

ت) تولیدکنندگان نیروی انسانی را به کار می‌گیرند و در مقابل به کارگران و کارمندان خود و یا می‌پردازند.

(۱) الف) سه دسته - زمین، کار، تکنولوژی - عوامل اولیه تولید، ب) تکنولوژی، پ) هزینه‌های مستقیم تولید، ت) دستمزد - بهره

(۲) الف) سه دسته - منابع طبیعی، نیروی انسانی، سرمایه - عوامل تولید، ب) سرمایه فیزیکی، پ) هزینه‌های مستقیم تولید، ت) مزد - حقوق

(۳) الف) چهار دسته - منابع طبیعی، سرمایه، مدیریت، تکنولوژی - عوامل ثانویه تولید، ب) ملزومات تولیدی، پ) هزینه‌های متغیر تولید، ت) اجاره - حقوق

(۴) الف) پنج دسته - منابع طبیعی، نیروی انسانی، سرمایه، مدیریت، تکنولوژی - عوامل فنی تولید، ب) عوامل تولید، پ) هزینه‌های نهایی تولید، ت) سود - بهره

پاسخنامه

بخش ۱: آشنایی با اقتصاد

فصل ۱

اقتصاد چیست؟

۱- گزینه ۱ الف) انسان موجودی کمال‌جو است؛ به همین دلیل با برآورده شدن پاره‌ای از نیازهایشان، احساس بی‌نیازی به او دست نمی‌دهد؛ بلکه نیازهای تازه‌ای در او شکل می‌گیرد.

ب) انسان در بهره‌برداری از منابع محدود، محدودیت دارد و این منابع و امکانات برای انسان هم امکان مصارف متعددی دارد و هم با روش‌های مختلفی می‌تواند از آن‌ها استفاده کند. بنابراین انسان به دلیل محدودیت‌هایش، نمی‌تواند همه آن‌چه را می‌خواهد هم‌زمان و همیشه داشته باشد، در نتیجه باید انتخاب کند. (رد ۲، ۳ و ۴)

پ) منابع و امکانات مصارف متعددی دارد، بنابراین انسان بهترین انتخاب را می‌کند و منافع بیشتری را از منابع به دست آورد.

۲- گزینه ۲ انسان در بهره‌برداری از منابع و امکانات موجود محدودیت دارد و منابع و امکانات موجود نیز محدود است. (کمیابی)

۳- گزینه ۲ الف) اگر انسان در نیازهای مادی و حیوانی خود متوقف شود کمال‌جویی به نوعی سیری‌ناپذیری تبدیل می‌شود. (رد ۲ و ۴)

ب) پیگیری نیازهای کاذب و یا زیاده‌روی در رفع نیازهای مادی موجب توقف یا انحطاط انسان می‌شود. (رد ۱)

پ) عبارت صورت سؤال در ارتباط با محدودیت انسان در بهره‌برداری از منابع و امکانات در دسترس است. این منابع و امکانات برای انسان، هم امکان مصارف متعددی دارد و هم با روش‌های مختلفی می‌تواند از آن‌ها استفاده کند.

۴- گزینه ۳ انسان به دنبال احساس نیاز تصمیم می‌گیرد که آن نیاز را برطرف سازد و بعد از رفع نیاز، احساس رضایت می‌کند.

۵- گزینه ۴ ذخایر معدنی با وجود فراوان بودن (رد ۱ و ۳) در کره زمین به دلیل ناشناخته بودن (رد ۲) بسیاری از این ذخایر و نیز محدود بودن دانش فنی بشر محدود است.

۶- گزینه ۱ الف) اولین مرتبه از نیازهای اولیه زندگی، مادی است؛ نیاز به غذا که با آن رفع گرسنگی کند، آب سالم که رفع تشنگی کند، سرپناهی که در آن از گزند سرما، گرما و درندگان مصون بماند و نیاز به امنیت از نیازهای اولیه انسان به شمار می‌رود. (رد ۳ و ۴)

ب) انسان موجودی کمال‌جو است؛ به همین دلیل با برآورده شدن پاره‌ای از نیازهایش، احساس بی‌نیازی به او دست نمی‌دهد؛ بلکه نیازهای تازه‌ای در او شکل می‌گیرد. (رد ۲)

پ) دو نکته مهم درباره منابع و امکانات:

۱) منابع و امکانات در دسترس انسان محدود است.

۲) انسان در بهره‌برداری از این منابع محدودیت دارد.

۷- گزینه ۴ الف) عبارت گزینه‌های (۲)، (۳) و (۴) در ارتباط با عقلانیت محدود است. (رد ۱)

ب) به یقین ملاک بهترین بودن انتخاب این است که با استفاده از این منابع بتوان بیشترین میزان منافع را به دست آورد و سطح بالاتری از رفاه را برای انسان فراهم کرد. (رد ۲ و ۳)

پ) منابع و امکانات در دسترس انسان محدود است. برای مثال ممکن است زمین‌های کشاورزی نسبتاً زیادی در اختیار جامعه باشد ولی زمین‌های مرغوبی که بازدهی خوبی دارند و یا زمین‌هایی که نزدیک به محل زندگی و تجمع انسان‌ها قرار دارند، محدود است.

۸- گزینه ۳ منافع حاصل از انتخاب دوم (کاشت توت‌فرنگی) هزینه فرصت انتخاب اول (کاشت گندم) است.

۹- گزینه ۲ منافع حاصل از انتخاب دوم (کاشت گندم) هزینه فرصت انتخاب اول (کاشت پنبه) است.

۱۰- گزینه ۱ الف) این فرد باید انتخابی که بیشترین سود را در پی دارد انجام دهد؛ یعنی سرمایه‌گذاری در بورس اوراق بهادار. (رد ۲ و ۳)

ب) مقدار منافع از دست‌رفته انتخاب دوم (۱۰۵ میلیون ریال سود حاصل از خرید طلا و سکه) هزینه فرصت انتخاب اول است. (رد ۴)

۱۱- گزینه ۴

سود حاصل از هر عدد $\times$ تعداد = سود حاصل از تولید هر کالا

ریال $2,170,000 = 35 \times 62,000$ = سود حاصل از تولید کالای A

ریال $2,100,000 = 60 \times 35,000$ = سود حاصل از تولید کالای B

ریال $2,250,000 = 45 \times 50,000$ = سود حاصل از تولید کالای C

این فرد انتخابی که بیشترین سود را در پی دارد انجام می‌دهد (تولید کالای C) (رد ۲ و ۳) و مقدار منافع از دست‌رفته انتخاب دوم (۲,۱۷۰,۰۰۰ ریال سود حاصل از تولید کالای A) هزینه فرصت انتخاب اول است. (رد ۱)

۱۲- گزینه ۳ چنان‌چه این فرد سرمایه خود را در بانک سپرده کند به سود سالانه‌ای معادل ۱۰۰ میلیون تومان $(100,000,000 \times \frac{20}{100} = 20,000,000)$

دست می‌یابد و چنان‌چه سرمایه خود را در بورس اوراق بهادار به کار گیرد سود سالانه‌ای معادل ۲۴۰ میلیون تومان $(240,000,000 = 12 \times 100,000,000 \times 200)$ به دست می‌آورد. بنابراین این فرد سرمایه‌گذاری در بورس را انتخاب می‌کند (رد ۲ و ۴)

و هزینه فرصت این انتخاب او ۱۰۰ میلیون تومان سود سالانه حاصل از سرمایه‌گذاری در بانک است. (رد ۱)

۱۳- گزینه ۲

الف) سود حاصل از هر کیلو $\times$ تعداد = سود حاصل از تولید هر محصول

ریال $1,000,000 = 50 \times 20,000$ = سود حاصل از تولید گندم

ریال $450,000 = 30 \times 15,000$ = سود حاصل از تولید سیب‌زمینی

ریال $375,000 = 15 \times 25,000$ = سود حاصل از تولید توت‌فرنگی

ریال $340,000 = 20 \times 17,000$ = سود حاصل از تولید لوبیا

ریال $350,000 = 25 \times 14,000$ = سود حاصل از تولید عدس

این فرد باید انتخابی را که بیشترین سود را در پی دارد انجام دهد، یعنی تولید گندم. (رد ۱ و ۳)

ب) مقدار منافع از دست‌رفته انتخاب دوم (۴۵۰,۰۰۰ تومان سود حاصل از تولید سیب‌زمینی) هزینه فرصت انتخاب اول است. (رد ۴)

۱۴- گزینه ۳ الف) جامعه اسلامی برای حفظ هویت و استقلال سیاسی و فرهنگی خود باید به رشد و پیشرفت اقتصادی به مثابه یکی از مهم‌ترین ابزارها در این مسیر توجه کند. (رد ۲ و ۴)

ب) هدف علم اقتصاد، راهنمایی انسان برای بهترین انتخاب و به کارگیری بهترین روش به منظور استفاده از منابع و امکانات خویش است. (رد ۱)

۱۵- **گزینه ۲** «دانش اقتصاد» (رد ۱ و ۳) با دقت دربارهٔ منافع و هزینه‌ها کمک می‌کند، سازمان‌ها و کشورها در استفاده از منابع و امکاناتشان بهترین‌ها را انتخاب کنند، نتیجهٔ این تلاش فکری، پدیدآمدن «اندیشهٔ اقتصادی» است. (رد ۴) با گسترش و پیشرفت تمدن بشری این نتیجهٔ تلاش فکری بشر نیز تکامل یافت و با عنوان «علم اقتصاد» در جایگاه یکی از مهم‌ترین دانش‌های بشری و علوم دانشگاهی قرار گرفت.

۱۶- **گزینه ۳** عبارت صورت سؤال در ارتباط با گزینه (۳) است.

۱۷- **گزینه ۲** علم اقتصاد مانند هر علم دیگری دربارهٔ موضوعات معینی با روش‌های خاصی بحث می‌کند. دو عبارت دیگر صحیح هستند.

۱۸- **گزینه ۱** الف) تصمیماتی که انسان در مورد مسائل اقتصادی می‌گیرد، عمدتاً در نیازها و خواسته‌های نامحدود او ریشه دارد و باید از طریق به کارگیری منابع و امکانات محدود و در دسترس، عملی شوند. (رد ۲ و ۴)

ب) تعریف علم اقتصاد دربرگیرندهٔ سه نکتهٔ مهم است که عبارت است از:

«نامحدودبودن نیازها»، «کمیابی منابع» و «امکان مصارف متعدد منابع» (رد ۳)

۱۹- **گزینه ۳** بررسی عبارات نادرست:

۱ دین اسلام به عنوان دینی کامل در پی سعادت واقعی و کامل انسان‌هاست و دنیا و آخرت را همراه با هم مورد توجه قرار می‌دهد - قرآن تأکید می‌کند که رفع همهٔ مشکلات انسان در گرو عمل به آموزه‌های الهی است.

۲ از ویژگی‌های مهم اسلام این است که عبادت را صرفاً به رابطهٔ فرد با خدا محدود نمی‌کند و به همهٔ ارتباطات و پیوندهای افراد با یکدیگر هم رنگ عبادت می‌زند.

۴ کشوری که وضعیت اقتصادی آن نابسامان باشد و نتواند پایه‌ای بقیهٔ کشورهای دنیا در مسیر پیشرفتی همه‌جانبه حرکت کند، نمی‌تواند با اتکا به فرهنگ ملی خود، مسیر آیندهٔ خود را تعیین کند و به شدت تحت تأثیر اقتصادهای مهاجم قرار می‌گیرد.

۲۰- **گزینه ۱** عبارات صورت سؤال به ترتیب تعریف کالاهای واسطه‌ای (رد ۲ و ۴)، بادوام (رد ۳)، سرمایه‌ای و ضروری است.

۲۱- **گزینه ۱** کالایی که به بازار عرضه می‌شود و توسط مصرف‌کنندگان خریداری و مصرف می‌شود، کالای مصرفی (رد ۲ و ۳) و کالایی که به بازار عرضه می‌شود و توسط تولیدکنندگان دیگری خریداری و مورد استفاده قرار می‌گیرد، کالای واسطه‌ای است. (رد ۴)

۲۲- **گزینه ۲** آن‌چه انسان در مقابل پول خریداری می‌کند و به وسیلهٔ آن نیازها یا خواسته‌هایش را برطرف می‌سازد و غیر ملموس و غیر فیزیکی است، خدمات نام دارد.

۲۳- **گزینه ۴** الف) نمک و دارو هر دو کالای ضروری هستند.

ب) کالاهای سرمایه‌ای کالاهای بادوامی هستند که در فرایند تولید از سوی نیروی انسانی به کار گرفته می‌شوند. مثل یخچال در مغازهٔ بستنی‌فروشی. (رد ۱، ۲ و ۳) پ) از میان گزینه‌ها فقط نورافشان (لوستر) کالای تجملی است.

ت) ضروری یا تجملی بودن کالا مفهومی اقتصادی است و از فردی به فرد دیگر، از زمانی به زمان دیگر و از جامعه‌ای به جامعهٔ دیگر متفاوت خواهد بود.

۲۴- **گزینه ۱** الف) کالای واسطه‌ای: کالاهایی که تولیدکنندگان دیگری برای ادامهٔ فرایند تولید و تبدیل آن‌ها به کالاهای مختلف دیگر آن‌ها را خریداری می‌کنند مثل آرد مورد استفاده در قنادی. (رد ۲ و ۴)

ب) کالاهای بادوام: کالاهایی که خودشان مصرف نمی‌شوند بلکه در طول زمان خدمات آن مورد مصرف قرار می‌گیرد مثل یخچال مورد استفاده در منزل (رد ۳) پ) کالای سرمایه‌ای: کالاهای بادوامی که در فرایند تولید از سوی نیروی انسانی به کار گرفته می‌شود، مثل چرخ خیاطی صنعتی.

ت) جارو برقی مورد استفاده در منزل هم کالای بادوام است.

۲۵- **گزینه ۱** الف) ضروری یا تجملی بودن کالا مفهومی اقتصادی است و فرد با کوچک‌ترین تغییر قیمت در کالای تجملی، مصرف آن را تغییر می‌دهد. (رد ۲، ۳ و ۴)

ب) عبارت گزینه (۴) نادرست است، اشیایی که در بازار خرید و فروش نمی‌شود، کالا به شمار نمی‌رود.

۲۶- **گزینه ۱** دستگاه آبمیوه‌گیری در منزل ← کالای بادوام (خودشان مصرف نمی‌شوند بلکه در طول زمان، خدمات آن‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد). (رد ۳) • یخچال در سوپرمارکت ← کالای سرمایه‌ای (کالاهای بادوامی که در فرایند تولید از سوی نیروی انسانی به کار گرفته می‌شود). (رد ۲)

• برنج ← کالای مصرفی (کالاهایی که در بازار عرضه می‌شود و به فروش می‌رسد و توسط مصرف‌کنندگان نهایی خریداری می‌شود). (رد ۴)

• خودرو ← کالای بادوام

۲۷- **گزینه ۲** به ترتیب عبارات صورت سؤال در ارتباط با سازمان‌های اقتصادی بین‌المللی و جهانی یا منطقه‌ای (رد ۳ و ۴) بازیگران خرد (رد ۱) و بازیگران کلان است.

۲۸- **گزینه ۲** الف) نیازهای انسان نامحدود است و به یقین ملاک بهترین‌بودن آن است که با استفاده از امکانات بتوان سطح بالاتری از رفاه یا بیشترین میزان منافع را از تولید به دست آورد. (رد ۳ و ۴)

ب) جامعهٔ اسلامی برای حفظ هویت و استقلال سیاسی و فرهنگی خود، باید به رشد و پیشرفت اقتصادی به مثابهٔ یکی از مهم‌ترین ابزارها در این مسیر توجه کند. (رد ۱) پ) با خرید کالا و خدمات نیازهای انسان برطرف می‌شود.

ت) آن‌چه انسان در مقابل پول خریداری می‌کند و به وسیلهٔ آن نیازهایش را برطرف می‌سازد خدمات نام دارد و صرفاً در اشیای فیزیکی خلاصه نمی‌شود.

۲۹- **گزینه ۳** الف) موضوع اصلی علم اقتصاد، مسئلهٔ انتخاب است. (رد ۲ و ۴) ب) انسان در بهره‌برداری از منابع و امکانات موجود محدودیت دارد و منابع و امکانات موجود نیز محدود است. این دو محدودیت وضعیتی را ایجاد می‌کند که اقتصاددانان به آن کمیابی می‌گویند. (رد ۱)

پ) انسان‌ها ممکن است در تشخیص دقیق منابع و هزینه‌ها اشتباه کرده و انتخاب نادرستی داشته باشند.

۳۰- **گزینه ۱** الف) این عبارت نشان‌دهندهٔ مفهوم هزینه فرصت است، دانش‌آموز بین سینما رفتن و درس خواندن؛ سینما رفتن را انتخاب کرد، پس هزینه فرصت سینما رفتن (انتخاب اول) علمی است که دانش‌آموز می‌توانسته از درس خواندن به دست آورد. (منافع انتخاب دوم) (رد ۳ و ۴) ب) عبارت سؤال در ارتباط با اندیشهٔ اقتصادی است. (رد ۲)

تولید

فصل ۲

۳۱- **گزینه ۳** بی‌تردید انگیزهٔ بسیاری از تولیدکنندگان کالاها و خدمات، برطرف کردن نیازهای خود و خانواده و تأمین منافع شخصی است (رد ۲ و ۴) و انگیزهٔ بیشتر انسان‌ها در فعالیت‌های روزمرهٔ خود کسب روزی حلال و خدمت به هموعان و آبادانی و موفقیت کشور است که عبادت تلقی می‌شود. (رد ۱)

۳۲- **گزینه ۱** الف) بدون «حیازت» اولین تولید انسان ممکن نبوده است و نوع دوم تولید که «صنعت» نام دارد از ترکیب و تبدیل مواد حیازت‌شده به دست می‌آید. (رد ۲ و ۴)

ب) تولیدکنندگان و مؤسسات اقتصادی براساس انگیزه‌های خود به دو دستهٔ عمدهٔ انتفاعی و غیرانتفاعی تقسیم می‌شوند. (رد ۳)

۳۳- **گزینه ۲** پرورش ماهی نوعی از تولید است که «احیا» نام دارد. (رد ۴) و نوع سوم تولید، تولید محصولات است که محسوس و ملموس نیست و خدمات نامیده می‌شود. (رد ۱ و ۳) عبارت سوم درست است.

- ۳۴- گزینه ۱ عبارات صورت سؤال به ترتیب در ارتباط با حیات (رد ۳ و ۴)، احیا، صنعت و خدمات (رد ۲) است.
- نوع سوم تولید، تولید محصولاتی است که محسوس و ملموس نیست و به عبارت امروزی «محصولات نرم» به شمار می‌رود.
- ۳۵- گزینه ۴ در فعالیت‌های صنعتی از مواد خامی استفاده می‌شود که از معادن استخراج می‌شود. همه این عناصر جزء منابع طبیعی شناخته می‌شود.
- ۳۶- گزینه ۲ الف) دریا در فعالیت‌های صیادی، جزء منابع طبیعی و تراکتور برای کشاورزی جزء سرمایه فیزیکی محسوب می‌شود. (رد ۳ و ۴)
- ب) سرمایه‌های اجتماعی شامل اخلاق، وفای به عهد، صداقت، احترام به قانون و ... و سرمایه معنوی مثل دین و اعتقادات. (رد ۱)
- پ) در هر کسب و کاری نوآوری ضربدر خطرپذیری، میزان کارآفرینی را نشان می‌دهد.
- ۳۷- گزینه ۳ الف) سازمان تولید جایگاه و نقش هر یک از عوامل تولید را تعیین می‌کند. (رد ۲ و ۴)
- ب) در سازمان تولید مشارکتی همه با هم در فرایند تولید شرکت می‌کنند و محصول یا ارزش محصول به طور مساوی و یا با نسبتی تقسیم می‌شود که به توافق رسیده‌اند مثل سازمان‌ها و شرکت‌های تعاونی و سهامی (رد ۱)
- پ) انواع سازمان‌های تولید به سازمان‌های تعاونی، خصوصی، سهامی خاص و سهامی عام تقسیم می‌شود.
- ۳۸- گزینه ۳ الف) سرمایه مالی مستقیماً در تولید نقش ندارد بلکه با تبدیل به عوامل تولید دیگر به تولید کمک می‌کند. (رد ۲ و ۴)
- ب) عوامل انسانی به عنوان برترین عامل تولید به شمار می‌رود؛ زیرا وظیفه ترکیب سایر عوامل تولید را هم بر عهده دارد. هم‌چنین سرمایه فیزیکی در واقع حاصل کار گذشته انسان‌هاست. (رد ۱)
- پ) به ترتیب، عبارات در ارتباط با منابع طبیعی و سرمایه فیزیکی است.
- ۳۹- گزینه ۴ گزینه (۴) نادرست است زیرا پولی که مابه‌التفاوت درآمد و هزینه است و تولیدکننده از فعالیت اقتصادی خود به دست می‌آورد، سود نام دارد.
- ۴۰- گزینه ۴ تولیدکننده تلاش می‌کند با افزایش درآمد و کاهش هزینه‌ها از وضعیت زیان، دوری کند. ممکن است بتواند با صرفه‌جویی و افزایش بهره‌وری (مثل پرهیز از استخدام نیروی کار غیرلازم یا صرفه‌جویی در مصرف مواد اولیه و انرژی و یا جلوگیری از ریخت و پاش‌ها) هزینه‌های تولید را کاهش دهد بدون این‌که از میزان تولید بکاهد.
- ۴۱- گزینه ۴ الف) هزینه فرصت، همان هزینه‌های غیرمستقیم است. (رد ۱ و ۳)
- ب) تولیدکننده به ترتیب به صاحب زمین، اجاره و به کارگران و کارمندان خود مزد یا حقوق می‌دهد. (رد ۲)
- پ) گاوآهن و گاو سرمایه فیزیکی محسوب می‌شود.
- ۴۲- گزینه ۴ الف) هزینه‌های غیرمستقیم، همان هزینه فرصت از دست رفته است. (رد ۱ و ۳)
- ب) در تکمیل فرم اظهارنامه مالیاتی، تولیدکنندگان سود ویژه خود را درج می‌کنند. (رد ۲)
- پ) افزایش بهره‌وری شامل پرهیز از استخدام نیروی کار غیرلازم یا صرفه‌جویی در مصرف مواد اولیه و انرژی و یا جلوگیری از ریخت و پاش‌ها است.
- ۴۳- گزینه ۲ هزینه تولید هر واحد کالا، دستمزد کارگران و اجاره بنگاه جزء هزینه‌های مستقیم هستند، پس:
- $$= ۲۰,۰۰۰,۰۰۰ + ۴,۰۰۰,۰۰۰ + (۵,۰۰۰ \times ۱,۲۰۰) = \text{هزینه‌های مستقیم سالانه}$$
- $$\text{ریال } ۳,۰۰۰,۰۰۰$$

- هزینه‌های مستقیم - درآمد = سود حسابداری
- $$\text{ریال } ۳۲,۵۰۰,۰۰۰ = \text{درآمد} \Rightarrow ۳۰,۰۰۰,۰۰۰ - \text{درآمد} = ۲,۵۰۰,۰۰۰$$
- می‌دانیم که درآمد تولیدکننده برابر است با حاصل ضرب تعداد کالایی که تولید کرده در قیمت فروش هر کالا. پس برای به دست آوردن قیمت فروش هر کالا کافی است درآمد را تقسیم بر تعداد کالا کنیم:
- $$\text{ریال } ۶,۵۰۰ = \frac{۳۲,۵۰۰,۰۰۰}{۵,۰۰۰} = \text{قیمت فروش هر واحد کالا}$$
- ۴۴- گزینه ۳ قیمت هر دستگاه $\times$ تعداد دستگاه = درآمد
- $$\text{ریال } ۲۲۵,۰۰۰,۰۰۰ = ۳۰۰ \times ۷۵۰ = \text{درآمد}$$
- حال هزینه سالانه هر ردیف را حساب کرده و با هم جمع می‌کنیم:
- $$\text{ریال } ۴۸,۰۰۰,۰۰۰ = ۱۲ \times ۴,۰۰۰,۰۰۰ = \text{اجاره سالانه}$$
- $$\text{ریال } ۹,۶۰۰,۰۰۰ = ۴ \times ۲,۴۰۰,۰۰۰ = \text{حقوق سالانه کارمندان}$$
- $$\text{ریال } ۱,۱۵۲,۰۰۰ = \frac{۱۲}{۱۰۰} \times ۹,۶۰۰,۰۰۰ = \text{هزینه استهلاک سالانه}$$
- $$\text{ریال } ۴۸,۰۰۰,۰۰۰ + ۹,۶۰۰,۰۰۰ + ۴,۴۵۰,۰۰۰ = \text{مجموع هزینه سالانه}$$
- $$\text{ریال } ۶۳,۰۵۰,۰۰۰ = ۱,۱۵۲,۰۰۰ +$$
- هزینه سالانه - درآمد سالانه = سود سالانه
- $$\text{ریال } ۱۶۱,۷۹۸,۰۰۰ = ۶۳,۰۵۰,۰۰۰ - ۲۲۵,۰۰۰,۰۰۰$$
- با توجه به این‌که حاصل تفریق هزینه از درآمد عددی مثبت است، پس تولیدکننده سود کرده است.
- ۴۵- گزینه ۴ ارزش هر دستگاه $\times$ تعداد دستگاه = درآمد
- $$\text{ریال } ۳۶۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۴۰۰ \times ۹۰۰ = \text{درآمد سالانه}$$
- حال هزینه سالانه هر ردیف را حساب کرده و با هم جمع می‌کنیم:
- $$\text{ریال } ۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۱۲ \times ۱۰,۰۰۰,۰۰۰ = \text{اجاره سالانه کارگاه}$$
- $$\text{ریال } ۱۰۰,۸۰۰,۰۰۰ = ۱۲ \times ۸,۴۰۰,۰۰۰ = \text{حقوق سالانه کارمندان}$$
- $$\text{ریال } ۲۵,۲۰۰,۰۰۰ = \frac{۲۵}{۱۰۰} \times ۱۰۰,۸۰۰,۰۰۰ = \text{هزینه استهلاک سالانه}$$
- $$\text{ریال } ۱۷۸,۰۰۰,۰۰۰ + ۱۰۰,۸۰۰,۰۰۰ + ۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰ = \text{مجموع هزینه سالانه}$$
- $$\text{ریال } ۴۲۴,۰۰۰,۰۰۰ = ۲۵,۲۰۰,۰۰۰ +$$
- هزینه سالانه - درآمد سالانه = سود سالانه
- $$\text{ریال } -۶۴,۰۰۰,۰۰۰ = ۴۲۴,۰۰۰,۰۰۰ - ۳۶۰,۰۰۰,۰۰۰$$
- با توجه به این‌که حاصل تفریق هزینه از درآمد عددی منفی به دست آمد، پس این بنگاه اقتصادی ضرر کرده است.
- ۴۶- گزینه ۲ ارزش هر دستگاه $\times$ تعداد دستگاه = درآمد
- $$\text{ریال } ۴۰۵,۰۰۰,۰۰۰ = ۹۰۰ \times ۴۵۰ = \text{درآمد}$$
- حال هزینه سالانه هر ردیف را حساب کرده و با هم جمع می‌کنیم:
- $$\text{ریال } ۶,۰۰۰,۰۰۰ = ۱۲ \times ۵۰۰,۰۰۰ = \text{اجاره سالانه}$$
- $$\text{ریال } ۲۵,۲۰۰,۰۰۰ = ۶ \times ۳۵,۰۰۰,۰۰۰ = \text{حقوق سالانه کارمندان}$$
- $$\text{ریال } ۵,۰۴۰,۰۰۰ = \frac{۲۰}{۱۰۰} \times ۲۵,۲۰۰,۰۰۰ = \text{هزینه استهلاک سالانه}$$
- $$\text{ریال } ۵,۰۴۰,۰۰۰ + ۸,۹۰۰,۰۰۰ + ۲۵,۲۰۰,۰۰۰ + ۶,۰۰۰,۰۰۰ = \text{هزینه‌های سالانه}$$
- $$\text{ریال } ۴۵,۱۴۰,۰۰۰ =$$
- هزینه - درآمد = سود
- $$\text{ریال } ۳۵۹,۸۶۰,۰۰۰ =$$
- با توجه به این‌که حاصل تفریق هزینه از درآمد عددی مثبت به دست آمد، پس این بنگاه اقتصادی سود کرده است.

● تولیدکننده سود ویژه را در اظهارنامه مالیاتی درج می‌کند.

هزینه‌های مستقیم و غیرمستقیم - درآمد = سود ویژه

(رد ۱) میلیون ریال $85 = 165 - 80$ = سود ویژه

هزینه‌های مستقیم - درآمد = سود حسابداری

۴۸ میلیون تومان = هزینه‌های مستقیم + درآمد + سود حسابداری

حال به جای سود حسابداری معادل آن یعنی (هزینه‌های مستقیم - درآمد) را می‌گذاریم:

$$\Rightarrow \text{هزینه‌های مستقیم} + \text{درآمد} + \text{هزینه‌های مستقیم} - \text{درآمد} =$$

۴۸ میلیون تومان

$$\Rightarrow \text{درآمد} = 24 \text{ میلیون تومان} \Rightarrow \text{درآمد} = 48 \text{ میلیون تومان} \Rightarrow 2 \times \text{درآمد}$$

(رد ۲ و ۴) میلیون تومان $18 = 24 - 6$ = سود حسابداری

می‌دانیم که حاصل اختلاف سود ویژه (اقتصادی) و سود حسابداری هزینه‌های غیرمستقیم یا هزینه فرصت ازدست‌رفته است، بنابراین:

سود اقتصادی - سود حسابداری = هزینه فرصت ازدست‌رفته

(رد ۳) میلیون تومان $3 = 18 - 15$

۵۲ - گزینۀ ۲ چنان‌چه تولیدکننده خود صاحب ماشین‌آلات و کارگاه

تولیدی باشد با توجه به این که می‌توانست آن‌ها را اجاره دهد و از این طریق درآمد کسب کند، هزینه اجاره ماشین‌آلات و کارگاه تولیدی، هزینه فرصت (هزینه غیرمستقیم) او محسوب می‌شود، پس:

$$12 \times 500 = \text{ارزشمندی سالانه ماشین‌آلات در صورت اجاره داده شدن}$$

۶ میلیون ریال = ۶ هزار ریال 6000

۱۳/۲ ریال $13/2 = 6 + 7/2$ = هزینه‌های غیرمستقیم

(هزینه‌های مستقیم و غیرمستقیم سالانه) - درآمد سالانه = سود اقتصادی سالانه

(هزینه‌های مستقیم سالانه $13/2$ - 3000) $151/3 = 3000 - 13/2$

$$\Rightarrow 13/2 + \text{هزینه‌های مستقیم سالانه} = 3000 - 151/3$$

$$\Rightarrow 13/2 + \text{هزینه‌های مستقیم سالانه} = 148/7$$

$$\Rightarrow 13/2 - 148/7 = \text{هزینه‌های مستقیم سالانه}$$

(رد ۲ و ۴) میلیون ریال $135/5$

هزینه‌های مستقیم سالانه - درآمد سالانه = سود حسابداری سالانه

(رد ۱) میلیون ریال $164/5 = 3000 - 135/5$ = سود حسابداری سالانه

۵۳ - گزینۀ ۲ ابتدا هزینه سالانه هر ردیف را محاسبه کرده و با هم جمع می‌کنیم:

۹۰ میلیون تومان $90 = 9000000 \times 12 \times 5 = 1,500,000 \times 5$ = حقوق سالانه کارمندان

$$\text{هزینه استهلاک سالانه} = 90 \times \frac{10}{100} = 9 \text{ میلیون تومان}$$

$$\text{میلیون تومان} = 4/5 = 450 \times \frac{1}{100} = \text{میزان مالیات سالانه}$$

۱۱۸/۵ میلیون تومان $118/5 = 90 + 15 + 9 + 4/5$ = هزینه‌های مستقیم سالانه

می‌دانیم که هزینه فرصت ازدست‌رفته همان هزینه‌های غیرمستقیم است، پس داریم:

$$\left(\begin{array}{l} \text{هزینه‌های} \\ \text{غیرمستقیم سالانه} \end{array} + \begin{array}{l} \text{هزینه‌های} \\ \text{مستقیم سالانه} \end{array} \right) - \text{درآمد سالانه} = \text{سود اقتصادی (ویژه سالانه)}$$

$$236 = 450 - (118/5 + \text{هزینه‌های غیرمستقیم سالانه})$$

$$\Rightarrow 118/5 + \text{هزینه‌های غیرمستقیم سالانه} = 450 - 236$$

$$\Rightarrow 118/5 + \text{هزینه‌های غیرمستقیم سالانه} = 214 \text{ میلیون تومان}$$

$$\Rightarrow 95/5 = 214 - 118/5 = \text{هزینه‌های غیرمستقیم سالانه}$$

۴۷ - گزینۀ ۲

ارزش هر دستگاه $\times$ تعداد دستگاه = درآمد

$$\text{ریال} = 2,200 \times 1,200,000 = 2,640,000,000$$

حال هزینه سالانه هر ردیف را حساب کرده و با هم جمع می‌کنیم:

$$\text{ریال} = 12 \times 12,000,000 = 144,000,000 = \text{اجاره سالانه کارگاه}$$

$$\text{ریال} = 12 \times 15 \times 850,000 = 1,530,000,000 = \text{حقوق سالانه کارمندان}$$

$$\text{ریال} = 45,900,000 = \frac{30}{100} \times 1,530,000,000 = \text{هزینه استهلاک سالانه}$$

$$1,530,000,000 + 144,000,000 + 45,900,000 = \text{مجموع هزینه سالانه}$$

$$\text{ریال} = 527,900,000$$

هزینه سالانه - درآمد سالانه = سود سالانه

$$\text{ریال} = 2,112,100,000 = 2,640,000,000 - 527,900,000$$

با توجه به این که حاصل تفریق هزینه از درآمد عددی مثبت است، پس تولیدکننده سود کرده است.

۴۸ - گزینۀ ۱

ارزش هر دستگاه $\times$ تعداد دستگاه‌ها = درآمد سالانه

$$\text{ریال} = 13,440,000,000 = 5,600,000 \times 2,400$$

حال هزینه سالانه هر ردیف را حساب کرده و با هم جمع می‌کنیم:

$$\text{ریال} = 696,000,000 = 12 \times 58,000,000 = \text{اجاره‌بهای سالانه کارگاه تولیدی}$$

$$\text{ریال} = 1,152,000,000 = 12 \times 3 \times 3,200,000 = \text{حقوق سالانه کارمندان}$$

$$\frac{1}{5} \times 450,000,000 = \text{هزینه استهلاک سالانه ماشین‌های تولیدی}$$

$$\text{ریال} = 90,000,000$$

$$450,000,000 + 1,152,000,000 + 696,000,000 = \text{مجموع هزینه‌های سالانه}$$

$$\text{ریال} = 2,388,000,000 = 90,000,000 +$$

$$2,388,000,000 - 13,440,000,000 = \text{هزینه} - \text{درآمد} = \text{سود}$$

$$\text{ریال} = 11,052,000,000$$

با توجه به این که حاصل تفریق هزینه از درآمد عددی مثبت به دست آمد، پس این بنگاه اقتصادی سود کرده است.

۴۹ - گزینۀ ۲

۵۲ میلیون تومان = هزینه‌های مستقیم + درآمد + سود حسابداری

می‌دانیم که: هزینه‌های مستقیم - درآمد = سود حسابداری

حال به جای سود حسابداری عبارت معادل آن را جایگزین می‌کنیم:

$$\Rightarrow \text{هزینه‌های مستقیم} + \text{درآمد} + \text{هزینه‌های مستقیم} - \text{درآمد} =$$

$$\text{میلیون تومان} = 52 \Rightarrow \text{درآمد} = 2 \times 52 = 104$$

$$\Rightarrow \text{میلیون تومان} = 26 = 104 - 78$$

۵۰ - گزینۀ ۲

۲۵ میلیون ریال = هزینه‌های غیرمستقیم = هزینه فرصت ازدست‌رفته

۸۰ میلیون ریال = هزینه‌های غیرمستقیم + هزینه مستقیم

$$\Rightarrow \text{میلیون ریال} = 80 = 25 + \text{هزینه مستقیم}$$

$$\Rightarrow \text{میلیون ریال} = 55 = \text{هزینه مستقیم}$$

$$\text{میلیون ریال} = 165 = 3 \times 55 = \text{هزینه‌های مستقیم} \times 3 = \text{درآمد}$$

هزینه‌های مستقیم - درآمد = سود حسابداری

$$\text{ریال} = 165 - 55 = 110 = \text{میلیون ریال} \quad (\text{رد ۳ و ۴})$$

۵۴- گزینه ۲ (الف)

ارزش هر محصول $\times$ تعداد محصول = درآمد
ریال $2,000,000 \times 100,000 = 200,000,000$ درآمد سالانه بنگاه
حال هزینه سالانه هر ردیف را حساب کرده و با هم جمع می‌کنیم:

ریال $440,000 = 12 \times 3,000,000 \times 4$ = حقوق سالانه کارمندان
ریال $1,460,000 = 20,000 + 1,440,000$ = هزینه‌های مستقیم سالانه بنگاه
ارزشمندی سالانه کارگاه و ابزار تولید = هزینه‌های غیرمستقیم
در صورت اجاره داده شدن سالانه بنگاه
ریال $520,000 = 200,000 + 320,000$
هزینه‌های مستقیم - درآمد = سود حسابداری سالانه بنگاه
ریال $1,460,000 - 200,000 = 1,260,000$ = سود حسابداری سالانه بنگاه
(رد ۱ و ۲) ریال $198,540,000$
هزینه‌های مستقیم و غیرمستقیم - درآمد = سود ویژه سالانه بنگاه
ریال $198,020,000 = (1,460,000 + 520,000) - 200,000$
(ب) در تکمیل فرم اظهارنامه مالیاتی تولیدکننده سود ویژه خود $198,020,000$
ریال) را درج می‌کند. (رد ۴)

تکته می‌دانیم که تفاوت سود ویژه و حسابداری در هزینه‌های غیرمستقیم است (هزینه‌های غیرمستقیم - سود حسابداری = سود ویژه)

برای این که راحت‌تر به جواب برسیم کافی بود اختلاف دو عدد قسمت (الف) را حساب کنید تا بفهمید در کدام گزینه اختلاف مورد نظر برابر با هزینه‌های غیرمستقیم (ریال $520,000$) است. (رد ۱ و ۲) حال فقط کافیست بدانید که در تکمیل فرم اظهارنامه مالیاتی تولیدکننده باید سود ویژه خود را درج کند $(198,020,000)$ ریال (رد ۴)

۵۵- گزینه ۲

ارزش هر خودرو $\times$ تعداد خودرو = درآمد سالانه
میلیون تومان $3,920 = 56 \times 70$ = درآمد سالانه
 $2,200,000 \times 10 \times 12 = 264,000,000$ = حقوق سالانه همه کارمندان
میلیون تومان 264 = سود حسابداری سالانه

میلیون تومان $22/5 = 45 \times \frac{5}{100}$ = هزینه استهلاک سالانه
میلیون تومان $331/5 = 22/5 + 45 + 264$ = هزینه‌های مستقیم $\Rightarrow$

ارزشمندی سالانه ماشین‌آلات در صورت اجاره داده شدن
میلیون تومان $9/6 = 9,600,000 \times 12$ = درآمد سالانه
 $650,000 \times 12 = 7,800,000$ = هزینه‌های مستقیم سالانه مغازه در صورت اجاره داده شدن
میلیون تومان $7/8 = 7,800,000$ = سود حسابداری سالانه

میلیون تومان $17/4 = 9/6 + 7/8$ = هزینه‌های غیرمستقیم
الف) هزینه‌های مستقیم - درآمد = سود حسابداری
(رد ۲ و ۴) میلیون تومان $3,588/5 = 331/5 - 3,920$
(هزینه‌های مستقیم + غیرمستقیم) - درآمد = سود اقتصادی (ویژه)
 $(331/5 + 17/4) - 3,920 = 3,920$ = سود اقتصادی (ویژه) $\Rightarrow$
میلیون تومان $3,571/1$

تکته روش راحت‌تر برای محاسبه سود اقتصادی (ویژه) این است که هزینه‌های غیرمستقیم را از سود حسابداری کم کنیم:

هزینه‌های غیرمستقیم - سود حسابداری = سود اقتصادی
میلیون تومان $3,571/1 = 3,588/5 - 17/4$
(ب) هزینه فرصت ازدست‌رفته همان هزینه‌های غیرمستقیم است که معادل $17/4$ میلیون تومان است. (رد ۱)

(پ) در تکمیل فرم اظهارنامه مالیاتی تولیدکننده سود اقتصادی یا ویژه $3,571/1$ میلیون تومان) را درج می‌کند.

تکته می‌دانیم که سود اقتصادی از سود حسابداری کم‌تر است. پس گزینه‌های (۲) و (۴) رد می‌شود. همین‌طور برای محاسبه قسمت (ب) کافی بود اختلاف سود اقتصادی و سود حسابداری را به دست آوریم زیرا:

سود - سود حسابداری اقتصادی غیرمستقیم (از دست رفته) = هزینه فرصت

ارزش هر دستگاه $\times$ تعداد دستگاه = درآمد
میلیون تومان $30,000 = 15 \times 2,000$ = درآمد سالانه
حال هزینه سالانه هر ردیف را حساب کرده و با هم جمع می‌کنیم:

$12 \times 8 \times 1,800,000 = 172,800,000$ = حقوق سالانه تمامی کارمندان
میلیون تومان $172/8$ = سود حسابداری سالانه
میلیون تومان $8 = 32 \times \frac{1}{4}$ = هزینه استهلاک سالانه

میلیون تومان $600 = 30,000 \times \frac{2}{100}$ = میزان مالیات سالانه
میلیون تومان $812/8 = 172/8 + 32 + 8 + 600$ = هزینه‌های مستقیم سالانه
ارزشمندی سالانه ماشین‌آلات در صورت اجاره داده شدن

میلیون تومان $12 \times 12 = 144$
ارزشمندی سالانه مغازه در صورت اجاره داده شدن
میلیون تومان $8/4 = 8,400,000$ = درآمد سالانه
میلیون تومان $20/4 = 12 + 8/4$ = هزینه‌های غیرمستقیم سالانه

هزینه‌های مستقیم سالانه - درآمد سالانه = سود حسابداری سالانه
(رد ۳ و ۴) میلیون تومان $29,187/2 = 812/8 - 30,000$

هزینه‌های غیرمستقیم سالانه = سود حسابداری سالانه
(رد ۲) میلیون تومان $29,166/8 = 20/4 - 29,187/2$

تکته همان‌طور که می‌دانیم سود حسابداری از سود اقتصادی بیشتر است، بنابراین گزینه‌های (۳) و (۴) رد می‌شود. پس سود حسابداری مشخص شد و می‌توانیم صرفاً با محاسبه هزینه‌های غیرمستقیم و کم کردن آن از سود حسابداری سود اقتصادی را به دست آوریم.

۵۷- گزینه ۲ (الف) سرمایه فیزیکی در واقع حاصل کار گذشته انسان‌ها است. (رد ۱، ۲ و ۴)

(ب) هزینه تولید شامل اجاره یا خرید کارگاه و ماشین‌آلات و ابزار تولیدی و همین‌طور مزد یا حقوقی است که به کارگر و کارمند پرداخت می‌شود.

فروش محصولات و دریافت پول آن، در ارتباط با درآمد است.

۵۸- گزینه ۲ (الف) تولیدکنندگان برای انجام فعالیت‌های تولیدی خویش به ورودی‌های مختلفی نیازمندند که به آن‌ها عوامل تولید یا نهاده‌های تولید می‌گویند. که به سه دسته اصلی: منابع طبیعی (زمین)، سرمایه و عوامل انسانی تقسیم می‌شوند. (رد ۱، ۳ و ۴)

(ب) انسان برای بهره‌برداری از منابع طبیعی علاوه بر کار به سرمایه هم نیازمند است. سرمایه به دو دسته فیزیکی (ابزار، تجهیزات و ماشین‌آلات تولید) و سرمایه مالی تقسیم می‌شود که سرمایه فیزیکی حاصل کار گذشته انسان‌هاست.

(پ) مبالغی را که تولیدکنندگان برای تولید، صرف می‌کنند، هزینه‌های مستقیم تولید می‌نامند؛ این هزینه‌ها در واقع همان پول‌هایی است که برای خرید یا اجاره عوامل تولید به صاحبان آن‌ها می‌پردازند.

(ت) تولیدکنندگان با به‌کارگیری نیروی انسانی به کارگران و کارمندان خود مزد یا حقوق می‌پردازند.

درس نامه

۱ منابع امکانات در دسترس انسان محدود است چون:

- ۱ بسیاری از آن‌ها هنوز ناشناخته مانده‌اند.
- ۲ دانش فنی بشر هنوز به مرحله‌ای نرسیده که بتواند تمامی این منابع را استخراج کند.
- ۳ استفاده بی‌رویه از منابع در قرن گذشته، محدودیت‌های بیشتری را برای بشر فراهم کرده است، در نتیجه استفاده از منابع باید با حفظ و صیانت از آن‌ها و رعایت عدالت بین نسلی همراه باشد.

نکات مهم
درباره منابع
و امکانات

۲ انسان در بهره‌برداری از منابع محدودیت دارد:

- ۱ منابع و امکانات مصارف متعددی دارند.
- ۲ با روش‌های مختلفی می‌توان از منابع و امکانات استفاده کرد.

انسان به دلیل محدودیت‌هایش نمی‌تواند همه آن‌چه را که می‌خواهد هم‌زمان و همیشه داشته باشد؛ در نتیجه باید انتخاب کند.

مثال ۱ زمین کشاورزی هم در کشت جو و هم در کشت گندم مورد استفاده قرار می‌گیرد. ۲ الوار درختان جنگل هم برای هیزم در سرما و هم برای میز و صندلی استفاده می‌شود. ۳ نیروی کار موجود هم برای فعالیت‌های تولیدی و هم برای تأمین امنیت کشور فعالیت می‌کنند.

نکته محدودیت منابع و امکانات و محدودیت در بهره‌برداری از منابع، وضعیتی را در اقتصاد ایجاد می‌کنند که اقتصاددانان به آن «کمپایی» می‌گویند. **مسئله اقتصادی** ۱ نیازها و خواسته‌های انسان گوناگون و نامحدود است. ۲ انسان در بهره‌برداری از منابع و امکانات موجود محدودیت دارد و منابع و امکانات موجود هم محدود است (کمپایی).

با توجه به دو مفهوم فوق به نتیجه زیر می‌رسیم:

انسان‌ها باید با بهترین روش و در بهترین محل استفاده، انتخاب بهینه‌ای را از منابع و امکانات به عمل آورند و بیشترین منافع را برای خود و جامعه تأمین کنند **نتیجه** یکی از مهم‌ترین مسائل زندگی انسانی و موضوع اصلی علم اقتصاد، انتخاب می‌باشد.

بهترین روش استفاده از منابع و امکانات ملاک بهترین بودن این است که با استفاده از منابع بتوان بیشترین میزان منافع، مانند تولید را به دست آورد و سطح بالاتری از رفاه را برای انسان فراهم کرد.

مسئله انتخاب

● انسان در هر انتخابی به حکم فطرت و سرشت خود به دنبال بیشترین میزان منافع (مانند تولید و سطح بالاتری از رفاه) و کم‌ترین میزان هزینه و ضرر است. بنابراین؛ در هر انتخابی هزینه مورد توجه قرار می‌گیرد:

- پس در هر امری**
- اگر منافع بیشتر، هزینه کم‌تر باشد، انتخاب می‌شود.
 - اگر منافع کم‌تر، هزینه بیشتر باشد، انتخاب نمی‌شود.

- گاهی ممکن است انسان در تشخیص منافع و هزینه‌ها اشتباه کرده و انتخاب نادرستی داشته باشد اما در مورد روش انتخاب (هزینه - فایده) هیچ‌گاه اشتباه نمی‌کند.
- برخی انسان‌ها عقلانیت محدود دارند.

چرا علم اقتصاد را می‌آموزیم؟

انسان به عنوان جانشین خدا به روی زمین است.

مأموریت انسان آبادانی زمین و رفع نیازهای خود، خانواده و دیگران است.

رفع نیازها از طریق منابع و امکاناتی که خداوند در اختیار انسان قرار داده است.

دانش اقتصاد چه کمکی به انسان می‌کند؟ انسان برای رفع نیازها، از منابع و امکانات به نحو صحیح و بهینه استفاده می‌کند و بهترین‌ها را انتخاب می‌کند.

نیازهای انسان

- ۱ محرک برای تلاش و فعالیت انسان است.
- ۲ انسان به دنبال احساس نیاز تصمیم می‌گیرد آن را رفع کند و با برطرف‌شدن آن نیاز احساس رضایت می‌کند.

- ۱ اولین مرتبه نیازهای اولیه زندگی مادی است: با غذا گرسنگی و با آب تشنگی رفع می‌شود و با سرپناه از گرما و سرما مصون می‌مانیم. امنیت از نیازهای اولیه به شمار می‌رود.
- ۲ دومین دسته نیازها، نیازهای معنوی است. نیازهایی چون نیازهای عاطفی، روحی، نیاز به علم، هنر و فرهنگ، دین و اخلاق، ارتباط و تعامل با انسان‌ها از جمله نیازهایی هستند که بدون رفع آن‌ها انسان به کمال نخواهد رسید.

۲ نیازهای انسان
مراتبی دارد

۴ انسان موجودی کمال‌جو است در نتیجه با برآوردن پاره‌ای از نیازهایش نه تنها احساس بی‌نیازی نمی‌کند، بلکه نیاز جدیدی در او شکل می‌گیرد.

۵ اگر انسان در نیازهای مادی و حیوانی خود متوقف شود، در نتیجه کمال‌جویی به نوعی سیری‌ناپذیری تبدیل می‌شود. مثل انسان تشنه‌ای است که تشنگی خود را با آب دریا برطرف می‌کند، در این صورت تشنه‌تر خواهد شد. ۶ اگر انسان در رفع نیازهای طبیعی خود مراتب نیازها را به خوبی طی نکند در یک مرتبه متوقف بماند، برای سیراب‌نمودن حس کمال‌جویی خود، اقدام به خلق نیازهای کاذب می‌کند.

۷ پیگیری نیازهای کاذب یا زیاده‌روی در رفع نیازهای مادی منجر به توقف یا انحطاط انسان می‌شود.

منابع و امکانات

خداوند منابع و امکانات و ثروت‌های طبیعی و انسانی را به امانت در اختیار جانشین خود قرار داده است. انسان با رفع نیازهای خود و هم‌نوئانش مأموریتی را که دارد به جا می‌آورد.

موضوعات علم اقتصاد	تولید - مصرف - توزیع - تجارت - قیمت - رشد - پیشرفت - فقر - مالیات
روش در علم اقتصاد	دانشمندان علوم اقتصادی همانند سایر دانشمندان موضوعات اقتصادی را با روش‌های علمی مورد مطالعه قرار می‌دهند.
چگونگی پیدایش اندیشه اقتصادی	نتیجه تلاش فکری درباره انواع منافع و هزینه‌ها و پیداکردن بهترین روش برای استفاده از منابع و امکانات موجب پیدایش اندیشه اقتصادی می‌شود.
چگونگی شکل‌گیری علم اقتصاد	با گسترش و پیشرفت تمدن بشری، اندیشه اقتصادی بشر نیز تکامل بیشتری یافت و با عنوان علم اقتصاد در جایگاه یکی از مهم‌ترین دانش‌های بشری و علوم دانشگاهی قرار گرفت.

نکات مهم در تعریف علم اقتصاد

- ۱ نامحدود بودن نیازها
- ۲ کمیابی منابع
- ۳ امکان مصارف متعدد منابع

اقتصاد و آموزه‌های اسلامی دین اسلام به عنوان دینی کامل در پی سعادت واقعی و کامل انسان‌هاست و دنیا و آخرت را همراه با هم مورد توجه قرار می‌دهد.

آیاتی که به اهمیت اقتصاد در زندگی انسان اشاره دارد:

(۱) «ربنا آتانا فی الدنیا حسنة و فی الآخرة حسنة» اسلام دنیا و آخرت را همراه با هم مورد توجه قرار می‌دهد و معتقد است که هر دو کنار هم انسان را به سعادت واقعی می‌رساند. (۲) «من لامعاش له، لامعاد له» اسلام در دسترس نبودن معاش را خطری می‌داند که اعتقادات انسان را تهدید می‌کند. (۳) «الکاد علی عیاله کالمجاهد فی سبیل الله» از نظر اسلام کسی که برای ارتقای سطح زندگی خانواده‌اش می‌کوشد، همانند کسی که در راه خدا جهاد می‌کند شایسته تقدیر است.
--

از ویژگی‌های مهم اسلام ۱ عبادت را صرفاً به رابطه فرد با خدا محدود نمی‌کند و به همه ارتباطات و پیوندهای افراد با یکدیگر از جمله روابط اقتصادی هم، رنگ عبادت می‌زند. ۲ قرآن تأکید می‌کند که رفع همه مشکلات انسان (حتی مشکلات و نیازهای مادی وی) در گرو عمل به آموزه‌های الهی است. ۳ از نظر اسلام اقتصاد در زندگی فرد اهمیت ویژه‌ای دارد اما عقل انسان به تنهایی نمی‌تواند راه موفقیت را نشان دهد **در نتیجه** ۴ **دلیل فرستادن پیامبران و فلسفه ارائه دین همین است.** ۴ تلاش پیامبران در مبارزه با ظالمان، استثمارگران و سوء استفاده‌کنندگان از انسان، توجه آنان را به عرصه‌های اقتصادی نشان می‌دهد. ۵ اسلام ارتقای معنوی انسان را مد نظر قرار داده و تلاش می‌کند انسان را از اسیر مادیات شدن و دل‌بستن به دنیا برهاند، اما **باعتنایی به مسائل دنیوی و اقتصادی را قبول ندارد و به دست آوردن آخرت را در گروی کنار گذاشتن دنیا نمی‌بیند.** هم‌چنین از نظر اسلام تلاش برای رفع فقر و رسیدن به رفاه مادی پسندیده است.

علل توجه اسلام به اقتصاد ۱ تأکید بر اخلاق و احکام اقتصادی

۲ اهمیت روزافزون مسائل اقتصادی در اجتماع و حیات جمعی انسان‌ها

۳ تأثیر عوامل اقتصادی بر همه جنبه‌های زندگی فرد، خانواده و جامعه

به طور مثال ← منافع را صرفاً منافع مادی و حیوانی می‌دانند و یا صرفاً نگاهی کوتاه‌مدت دارند و گاهی اوقات در تعیین فهرست هزینه‌ها و ضررها و میزان آن‌ها خطا می‌کنند.

• برخی انسان‌ها منفعت کم و کوتاه‌مدت را با منافع دائمی و بلندمدت جایگزین کرده و عقلانی رفتار نمی‌کنند.

مانند: ۱ فروشنده‌ای که کم‌فروشی می‌کند. ۲ تولیدکننده‌ای که کیفیت محصول خود را پایین می‌آورد. ۳ فردی که آخرت خود را خرج دنیاپیش می‌کند. ۴ تخریب و برداشت بی‌رویه از جنگل و آب‌های زیرزمینی.

هزینه فرصت

هر انتخاب مستلزم از دست دادن انتخاب یا انتخاب‌های دیگر است.

در واقع جوامع با هر انتخابی **بده - بستان** می‌کنند **یعنی** ← چیزی را انتخاب می‌کنند و چیزی را از دست می‌دهد.

انسان‌ها و جوامع همیشه بهترین و برترین گزینه خود را از نظر منافع انتخاب می‌کنند.

مثال کشاورزی زمین زراعتی دارد اما نمی‌داند که در زمین خود چه محصولی را بکارد. ابتدا فهرستی از محصولات را ارائه می‌دهیم، سپس با محاسبه منافع حاصل از فروش آن‌ها در پایان کار و مطالعاتی که انجام می‌دهد محصول پیشنهادی خود را انتخاب می‌کند، مانند جدول زیر:

منافع حاصل از فروش گندم	۳۰ ریال
منافع حاصل از فروش توت	۲۰ ریال
منافع حاصل از فروش جو	۱۰ ریال
منافع حاصل از فروش پنبه	۸ ریال

کشاورز محصولی را در زمین خود می‌کارد که بیشترین منافع را دارد یعنی گندم. زمانی که به انتخاب گندم می‌پردازد از منافع حاصل از فروش توت و بقیه صرف نظر کرده است. بنابراین منافع از دست رفته فروش توت، هزینه فرصت انتخاب فروش گندم است.

علم اقتصاد

• علم انتخاب است. • رابطه بین منابع و عوامل تولید کمیاب و نیازهای نامحدود بشر را مطالعه و بررسی می‌کند. • با ارائه بهترین انتخاب‌ها، رفتارهای فردی و جمعی انسان را مدیریت می‌کند.	تعریف علم اقتصاد
راهنمایی انسان برای بهترین انتخاب و به کارگیری بهترین روش به منظور استفاده از منابع و امکانات است.	هدف علم اقتصاد
امروزه علم اقتصاد جایگاه والایی بین مجموعه دانش و معارف بشری دارد و رشته اقتصاد در بهترین دانشگاه‌های جهان با تخصص گوناگون و متنوع‌تری تدریس می‌شود. رشته‌های اقتصاد جزء انتخاب‌های اول دانش‌آموزان نخبه برای ورود به دانشگاه به شمار می‌رود، زیرا: (۱) عمق علمی زیادی دارد. (۲) به دلیل نیاز مؤسسات دولتی و شرکت‌ها و مؤسسات خصوصی به خدمات و مطالعات اقتصاددانان از بازار کار خوبی برخوردار است. (۳) نشریات علمی فراوان در رشته اقتصاد و گرایش‌های مختلف آن منتشر می‌شود.	اهمیت علم اقتصاد

بازیگران و فعالان در عرصه اقتصاد

۱	بازیگران خرد	افراد - خانوارها - شرکتها - خیریه‌ها و مؤسسات انتفاعی و غیرانتفاعی ...
۲	بازیگران کلان	فعالیت دولت برای ایجاد نظم، امنیت و نظارت بر فعالیت اقتصادی با تأمین برخی نیازهای عمومی مثل دفاع نظامی
۳	بازیگران بین‌المللی	سازمان‌های اقتصادی بین‌المللی یا منطقه‌ای که با کمک آن‌ها روابط اقتصادی بین کشورها بیشتر رونق می‌گیرد و حقوق همه طرف‌های درگیر در تجارت جهانی حفظ می‌شود.

آن‌چه برای اقتصاددانان در ارتباط با بازیگران و فعالان در عرصه اقتصاد چه در عرصه داخلی و چه در عرصه خارجی مهم است:

۱. رشدیافتن توانایی و قابلیت‌های بازیگران ۲. شکل گرفتن تقسیم کار درست و تعامل، همکاری و هم‌افزایی بیشتر بین آن‌ها ۳. خنثی‌نکردن فعالیت‌های یکدیگر تا بتوانند همانند یک گره موفق عمل کنند.

در این فصل ۲ تیپ مسئله داریم:

تیپ ۱ ← سود حسابداری

تیپ ۲ ← سود اقتصادی (ویژه)

آیا منابع و امکانات طبیعت به‌طور مستقیم مورد استفاده قرار می‌گیرد؟

نقش انسان در ارتباط با محیط پیرامون خود	تفاوت انسان با حیوانات
(۱) انسان قدرت خلق اشیا را ندارد. (۲) انسان می‌تواند آگاهانه و با برنامه‌ریزی و تلاش خود، در مواد و محیط پیرامون خود تغییر ایجاد و تولید کند. ساختن تمدن‌ها.	قدرت ایجاد تغییر در مواد و محیط پیرامون برای تولید محصولات مختلف و ساختن تمدن‌ها.

تولید

برخی منابع آن‌گونه که هستند نمی‌توانند مورد استفاده قرار گیرند. بلکه باید با برخی اقدامات و ایجاد ارزش مصرفی و مبادلاتی به برخی کالاها و خدماتی تبدیل شوند که می‌توانند نیازهای ما را برطرف کنند و برای آماده‌سازی آن‌ها به منظور مصرف، نیازمند کار و تلاش هستیم به این فعالیت تولید می‌گویند.

تعریف تولید

سلسله اقداماتی که برای تبدیل منابع موجود در طبیعت به کالاهای مورد نیاز صورت می‌گیرد و از طریق فعالیت‌های تولیدی کالاها و خدمات مورد نیاز افراد جوامع تهیه می‌شود.

تذکر کشوری که وضعیت اقتصادی آن نابسامان باشد و نتواند پایه‌پای بقیه کشورهای دنیا در مسیر پیشرفت‌ی همه‌جانبه حرکت کند در نتیجه ← بسیار آسیب‌پذیر، و از نظر اجتماعی و سیاسی به بحران‌های گسترده دچار می‌شود در نتیجه ← نمی‌تواند با اتکا به فرهنگ ملی خود مسیر آینده خود را تعیین کند و به شدت تحت تأثیر اقتصادهای مهاجم قرار می‌گیرد در نتیجه ← اگر جامعه‌ای به دنبال حفظ هویت و استقلال سیاسی و فرهنگی خود است باید به رشد و پیشرفت اقتصادی به مثابه یکی از مهم‌ترین ابزارها در این مسیر توجه کند.

چند مفهوم اولیه

۱. کالا شئی با ارزش اقتصادی و بازاری است. برای تأمین و رفع یکی از نیازهای انسان مورد استفاده قرار می‌گیرد. برای به دست آوردن این کالاها باید به تولیدکنندگان و عرضه‌کنندگان پول بپردازیم. **۲. کالا** یک مفهوم اقتصادی است. در نتیجه ← اشیایی که در بازار خرید و فروش نمی‌شود، کالا به شمار نمی‌رود.

۲. خدمات آن‌چه انسان به وسیله آن نیازها یا خواسته‌هایش را برطرف می‌سازد و غیر ملموس و غیر فیزیکی است مانند خدمات پزشکی - حقوقی

انواع کالا	تعریف	مثال
کالای مصرفی	کالاهای عرضه‌شده در بازار که توسط مصرف‌کنندگان نهایی خریداری می‌شود و به مصرف می‌رسد.	گوجه‌فرنگی که خانواده تهیه کرده و مصرف می‌کند.
کالای واسطه‌ای	کالاهای عرضه‌شده در بازار که توسط تولیدکنندگان دیگر خریداری می‌شود و برای تولید کالاهای دیگر استفاده می‌شود.	خرید ورقه فولادی آهن توسط کارخانه اتومبیل‌سازی، خرید گوجه‌فرنگی توسط کارخانه رب‌سازی
کالای بادوام و بی‌دوام	کالاهایی که خودشان مصرف نمی‌شوند و در طول زمان خدمات آن‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد و با یک بار مصرف تمام نمی‌شوند، کالای بادوام هستند. در غیراین صورت کالای بی‌دوام محسوب می‌شوند.	بادوام: اتومبیل، یخچال بی‌دوام: نان، مواد غذایی
کالای ضروری	کالاهایی که برای تأمین نیاز اولیه به کار گرفته می‌شود و فرد علی‌رغم تغییر زیاد قیمت، مصرف آن را تغییر نمی‌دهد.	خوراک، نمک، دارو
کالاهای سرمایه‌ای	به کالای بادوامی که در فرایند تولید از سوی نیروی انسانی به کار گرفته می‌شود.	یخچال در بستنی‌فروشی، ماشین‌آلات کارخانه‌ها
کالای تجملی	کالاهایی که تغییر قیمتی زیادی دارند و با کوچک‌ترین افزایش قیمت مقدار مصرفشان سریعاً کاهش می‌یابد.	فرش ابریشم

نکته ضروری یا تجملی بودن کالا، مفهومی اقتصادی است و از فردی به فرد دیگر، از زمانی به زمان دیگر و از جامعه‌ای به جامعه دیگر متفاوت خواهد بود.

تولیدکنندگان

همه فعالان اقتصادی تولیدکننده کالاها و خدمات هستند. کشاورزان و صنعتگران، کالا تولید می کنند و تعمیرکاران، رانندگان، کارکنان دولت، مشاوران و متخصصان بانکها، بیمه ها و زنان خانه دار خدمات تولید می کنند.

نکته تولیدکنندگان با فعالیت خود ارزش افزوده ایجاد می کنند.

حیازت	برداشت مستقیم محصول آماده طبیعت بدون انجام کار بر روی آن که موجب مالکیت فرد می شود و بدون آن اولین تولید انسان ممکن نبوده است. مانند بهره برداری از: (۱) علف مراتع (۲) چوب جنگلها (۳) معادن (۴) ماهی دریا
احیا (نوع اول)	به تولید رساندن منابع طبیعی با در اختیار داشتن منابع و محصولات طبیعی، با کار خود و استفاده از ابزار مانند: زراعت - باغبانی - پرورش ماهی
صنعت (نوع دوم)	ترکیب و تبدیل مواد حیازت شده و یا محصولات به دست آمده از احیای منابع طبیعی و ایجاد ارزش مصرفی یا مبادلاتی در آنها. مانند: صنایع غذایی و پوشاک
خدمات (نوع سوم)	تولید محصولاتی که محسوس و ملموس نیستند. نام دیگر خدمات محصولات نرم

یک مثال برای درک و مفهوم ارزش افزوده:

۱ یک مؤسسه تولیدی به بهره برداری از معادن آهن اقدام می کنند. (استخراج سنگ آهن) ۲ مؤسسه دوم سنگ آهن را در مرحله اولیه فراوری، به نرمة سنگ آهن و سپس به گندله آهن تبدیل و آن را به مجتمع فولادسازی عرضه می کند. ۳ مؤسسه سوم گندله ها را به محصولات فولادی از جمله ورق فولادی تبدیل می کند. ورقه های فولادی را کارخانه اتومبیل سازی خریداری می کند و با استفاده از آنها قطعات مختلف بدنه اتومبیل را تهیه می کند. در نهایت اتومبیل به بازار عرضه می شود و در اختیار مصرف کنندگان قرار می گیرد.

در مثال فوق مراحل تولید را می بینید و در هر مرحله بر ارزش محصول افزوده می شود، هر مؤسسه ای بر روی محصول مؤسسه قبلی کار و ارزش افزوده ایجاد می کند.

انگیزه تولیدکنندگان

انگیزه فردی	برطرف کردن نیاز خود و خانواده و تأمین منافع شخصی
انگیزه اجتماعی	کسب روزی حلال، اهمیت به منافع ملی و اجتماعی، خدمت به هموعان و آبادانی کشور نوعی عبادت تلقی می شود، این انگیزه با رشد عقلی به وجود می آید.
نتیجه	مجموعه ای از انگیزه های شخصی و خانوادگی مثل کسب درآمد و انگیزه های انسانی و ملی در تداوم و توسعه تولید دخیل است.

تولیدکنندگان و مؤسسات اقتصادی براساس انگیزه های خود، به دو دسته تقسیم می شوند: ۱ انتفاعی ۲ غیرانتفاعی

عوامل تولید تولیدکنندگان برای انجام فعالیت تولیدی خویش به ورودی های مختلفی نظیر نیروی کار، مواد اولیه، تجهیزات و سایر ملزومات نیازمندند که به آنها عوامل تولید یا نهاده های تولید می گویند. تولیدکنندگان کالاهای مختلف به نهاده های متفاوتی نیاز دارند.

عوامل تولید	تعریف
منابع طبیعی (زمین)	در جریان تولید کالا و خدمات از امکانات و منابعی استفاده می کنیم که خداوند از طریق طبیعت در اختیار ما قرار داده است. مثال: در فعالیت های صیادی دریا مورد بهره برداری قرار می گیرد. در فعالیت های صنعتی از مواد خامی که از معادن استخراج می شود، استفاده می شود. در فعالیت های کشاورزی زمین مورد استفاده قرار می گیرد. همه این ها جزء منابع طبیعی هستند و اقتصاددانان این مجموعه را با عنوان زمین معرفی می کنند.
سرمایه	انسان برای بهره برداری از منابع طبیعی علاوه بر نیروی کار به سرمایه هم نیازمند است که به دو دسته تقسیم می شود: (۱) سرمایه فیزیکی: کالای بادوام سرمایه ای که در جریان تولید به کار گرفته می شود (ابزار، تجهیزات و ماشین آلات تولیدی)، مانند تراکتور برای کشاورزی (۲) سرمایه مالی: صرف خرید یا اجاره سرمایه های فیزیکی، منابع طبیعی (زمین) و یا پرداخت دستمزد به عوامل انسانی می شود.
عوامل انسانی	تولید و فراهم آوردن محصولات مورد نیاز با استفاده از منابع طبیعی نیازمند کار و تلاش انسان است در نتیجه نقش عوامل انسانی در جریان تولید مهم است. علل اهمیت نیروی انسانی: تا تلاش انسان نباشد، منابع قابلیت استفاده پیدا نمی کند.

نکته

سرمایه اجتماعی (اخلاق، وفای به عهد، صداقت، احترام به قانون و ...) و معنوی (دین و اعتقادات) از انواع سرمایه هایی به شمار می رود که مورد توجه اقتصاددانان است.

انسان به عنوان برترین عامل تولید به شمار می رود، زیرا:

۱ وظیفه ترکیب سایر عوامل تولید را برعهده دارند. ۲ سرمایه فیزیکی یا ابزار تولید حاصل کار گذشته انسان هاست.

نکته عوامل مولد انسانی کارآفرین، نوآور و خطرپذیر است. در هر کسب و کاری نوآوری ضرب در خطرپذیری، میزان کارآفرینی را نشان می دهد.

سازمان تولید

این سازمان جایگاه و نقش هر یک از عوامل تولید را تعیین می کند.

انواع سازمان تولید ۱ گاهی مشارکتی است: همه عوامل تولید صاحب محصول هستند در این صورت همه با هم در فرایند تولید مشارکت می کنند و محصول به صورت مساوی یا نسبی تقسیم می شود مثل سازمان ها و

در حالت دوم، یعنی درحالتی که خود فرد از مغازه یا ابزارش استفاده کند، هرچند به نظر می‌رسد که تولیدکننده برای زمین یا تراکتور خود به ظاهر هزینه‌ای نپرداخته اما در واقع هزینه کرده است؛ چرا که می‌توانست آن‌ها را به دیگری اجاره دهد و کسب درآمد کند؛ بنابراین نمی‌توان هزینه کل را بدون این‌ها محاسبه کرد.

هزینه فرصت: اقتصاددانان این هزینه غیرمستقیم را «هزینه فرصت» می‌نامند و هزینه‌های تولید را شامل هزینه‌های مستقیم و هزینه فرصت (هزینه‌های غیرمستقیم) می‌دانند.

مثال با توجه به اطلاعات ارائه‌شده در جدول زیر، نتیجه عملکرد یک بنگاه اقتصادی با ۳۰ نفر کارمند و تولید سالانه ۲۴۰۰ دستگاه هر یک به ارزش ۵,۶۰۰,۰۰۰ ریال کدام است؟

(انسانی ۹۴ باکمی تغییر)

اجاره بهای ماهانه کارگاه تولیدی	۵۸,۰۰۰,۰۰۰ ریال
حقوق متوسط ماهانه هر فرد کارمند اداری	۳,۲۰۰,۰۰۰ ریال
خرید مواد اولیه سالانه به ارزش	۴۵۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال
هزینه استهلاك سالانه ماشین‌آلات تولیدی	$\frac{1}{5}$ مواد اولیه

(۱) ۱,۰۴۴,۰۰۰,۰۰۰ ریال سود یا منفعت

(۲) ۱۱,۰۵۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال سود یا منفعت

(۳) ۱,۰۴۴,۰۰۰,۰۰۰ ریال ضرر یا زیان

(۴) ۱۱,۰۵۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال ضرر یا زیان

پاسخ گزینه «۲» برای حل این مسئله از فرمول سود حسابداری استفاده می‌کنیم:

قیمت هر محصول $\times$ تعداد محصولات = هزینه‌های مستقیم - درآمد = سود حسابداری

طریقه به دست آوردن **گام دوم** $\Rightarrow$ هزینه‌های مستقیم

هزینه استهلاك + هزینه سالانه + حقوق سالانه + اجاره بهای سالانه =

ریال $696,000,000 = 12 \times 58,000,000 + 12 \times 3,200,000 + 450,000,000$ = اجاره ماهانه = اجاره سالانه

ریال $1,152,000,000 = 12 \times 96,000,000 + 12 \times 3,200,000$ = حقوق ماهانه $\times$ تعداد کارمندان = حقوق سالانه کارمندان

(مواد اولیه) $\times \frac{1}{5}$ = هزینه استهلاك سالانه ماشین‌آلات تولیدی

$90,000,000 = \frac{1}{5} \times 450,000,000$

ریال $2,388,000,000 = 696,000,000 + 1,152,000,000 + 90,000,000$ = هزینه مستقیم

هزینه‌های مستقیم - درآمد = سود حسابداری

ریال $1,052,000,000 = 2,388,000,000 - 1,340,000,000$

با توجه به این که حاصل تفاضل هزینه‌های مستقیم از درآمد عددی مثبت به دست آمد تولیدکننده سود کرده است.

شرکت‌های تعاونی و سهامی گاهی غیرمشارکتی است: یعنی مالکیت کسب و کار تولیدی متعلق به یک فرد است، در این حالت تمام منافع و ریسک برعهده صاحب تولید است و سایر عوامل تولید دستمزد یا اجاره می‌گیرند؛ مثل شرکت‌های شخصی

سازمان تولید در اسلام

در اقتصاد اسلامی عوامل انسانی هم می‌تواند صاحب تولید شود و هم می‌تواند دستمزد بگیرد و شریک سود و زیان نشود.

دو انتخابی که اسلام پیش روی صاحب سرمایه می‌گذارد: ۱ به صورت قرض الحسنه در تولید مشارکت می‌کند. ۲ به عنوان صاحب کار در سود و زیان شریک می‌شود.

توجه سرمایه مالی (پول) نمی‌تواند مانند سرمایه فیزیکی اجاره بگیرد چرا که ربا محسوب می‌شود و ربا در دین اسلام حرام است.

هزینه‌های تولید

انواع هزینه‌های تولید

۱ **هزینه مستقیم:** مبالغی که تولیدکنندگان برای تولید مصرف می‌کنند؛ مثل اجاره، حقوق، خرید مواد اولیه و ...

۲ **هزینه‌های غیرمستقیم:** زمانی که تولیدکننده برای تولید، ملکی را اجاره نمی‌کند و آن ملک برای خود تولیدکننده می‌باشد، هزینه اجاره ملک به عنوان هزینه‌های غیرمستقیم محاسبه می‌شود. نیروی انسانی را به کار می‌گیرد و در مقابل به کارگران و کارمندان مزد و حقوق می‌دهد. برای فعالیت‌های تولیدی خود ابزار و وسایل اجاره می‌کند که سرمایه فیزیکی نام دارد.

در نتیجه در پایان کار تولید محصول، سود و زیان به صاحب کار می‌رسد.

درآمد و سود

تولیدکنندگان با فروش محصولات خود درآمد به دست می‌آورند. اگر میزان درآمد از هزینه بیش‌تر باشد، می‌گوییم تولیدکننده از فعالیت خود سود برده است. بدیهی است میزان سود برابر است با تفاوت درآمد و هزینه:

تعداد کل محصول تولیدشده $\times$ قیمت محصول = درآمد

هزینه‌های مستقیم - درآمد = سود حسابداری

هزینه‌های مستقیم و غیرمستقیم - درآمد = سود ویژه (سود اقتصادی) فرمول یک هزینه‌های غیرمستقیم - سود حسابداری = سود ویژه (سود اقتصادی) فرمول دو **نکته** حقوق کارگران و کارمندان، خرید مواد اولیه، استهلاك و خدمات جزء هزینه‌های مستقیم هستند.

اجاره دستگاه: در صورتی که دستگاه برای خود فرد نباشد و مجبور باشد بابت استفاده از دستگاه اجاره پرداخت کند هزینه مستقیم می‌باشد، ولی در صورتی که دستگاه برای خود فرد باشد و در صورت استفاده از دستگاه اجاره پرداخت نکند $\leftarrow$ اجاره دستگاه هزینه غیرمستقیم محسوب می‌شود چراکه می‌توانست آن را به دیگری اجاره دهد. این امر برای اجاره زمین هم صادق است.